Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 4)

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 18.—Anulŭ LVI. Brașovŭ, Duminecă, 24 Ianuarie (5 Februarie) 1893.

Causa — nu persóna.

Brașovŭ, 23 Ianuarie v.

Multŭ ne amŭ gânditŭ, ce póte fi pricina, că în multe, în prea multe comune și ținuturĭ de ale nóstre, obștea românéscă nu arată față de causele nóstre naționale, culturale, bisericescĭ, orĭ școlare, rîvna și însuflețirea aceea sfântă, de care trebue sĕ fiă pĕtrunsă tótă suflarea doritóre de înaintarea némului sĕu.

Nu putemŭ crede, că poporulŭ nostru ar fi dela fire nepăsătorŭ față de sfințenia causelorŭ nóstre culturale și naționale. Nu, nicĭ măcarŭ prin gândŭ nu póte sĕ ne trécă ideia, că dóră acestŭ poporŭ n'ar avé și elŭ în inima sa dorulŭ ferbinte de a-șĭ crea o sórte mai bună și de-a se ridica și elŭ odată din starea tristă, în care a fostŭ aruncatŭ de vitregimea timpurilorŭ, ce au trecutŭ peste capulŭ nostru.

Trebue dér, că altŭ unde-va zace pricina rĕului, trebue, că încă din vechime s'a încuibatŭ în mijloculŭ nostru unŭ obiceiu rĕu și păgubitorŭ, căruia avemŭ sĕ-i datorimŭ în cea mai mare parte rĕcéla și nepăsarea aceea tristă, de care ne lovimŭ atâtŭ de desŭ în calea mersului nostru spre bine și înaintare.

Ni-se pare, că ómenii noștri prea adese-orĭ îșĭ uită de-a face deosebire între persóne și între cause, adese-orĭ punŭ persóna mai pe susŭ de causă, și în acéstă împrejurare tristă este a se căuta în prima liniă pricina rĕului.

Vrêndŭ sĕ facemŭ și noi din când în când câte-o ispravă bună, ne-amŭ obicinuitŭ a lăsa tótă grija asupra acelora, pe carĭ i-amŭ pusŭ în fruntea isprăvei și, în nemărginita încredere ce o avemŭ în acești bărbațĭ ai noștri, nicĭ că mai îndrăsnimŭ sĕ ne interesămŭ de ceea ce facŭ ei, nicĭ că mai cutezămŭ a-i întreba cum facŭ și ce lucréză ei, ci din momentulŭ, în care i-amŭ pusŭ în frunte, tótă tréba o socotimŭ ca și isprăvită.

De multe-orĭ se întêmplă însĕ, că tréba nu se isprăvesce. Bărbații noștri de încredere uită a-șĭ împlini datorința lorŭ, dorința și hotărîrile nóstre nu le ducŭ în deplinire; timpulŭ trece, noi totŭ așteptămŭ și nĕdejduimŭ, că dóră — dóră treaba se va face, dela o vreme însĕ nĕdejdea se slăbesce, așteptarea se preface în desamăgire, poporulŭ prinde a se răci și étă că pricina e gata!

De aicĭ înainte apoi înzadarŭ ḑicĭ: haideți sĕ facemŭ asta, haideți sĕ facemŭ ceea, — ómenii și-au perdutŭ însuflețirea, și-au perdutŭ rîvna față de causă—și pace! De aci înainte nu mai poțĭ face cu ei nimicŭ.

Nu așa, frațilorŭ! Intotdéuna la loculŭ întâi vine causa și numai după aceea persóna, la loculŭ întâi vine principiulŭ și numai după aceea omulŭ. Décă amŭ pusŭ pe cineva în fruntea causelorŭ nóstre naționale, culturale, școlare orĭ bisericescĭ, fire-arŭ elŭ orĭ cine ar fi, noi trebue sĕ-lŭ urmărimŭ cu ochĭ agerĭ în toțĭ pașii lui și îndată ce amŭ băgatŭ de sémă. că într'o privință, orĭ alta, a apucatŭ pe căi greșite, avemŭ sfânta datorință de a-lŭ întórce, de a-lŭ mustra cu cuvinte frățescĭ și a-lŭ sili de cu bună vreme sĕ se întórcă înderĕtŭ de pe calea greșită, pe care a apucatŭ. De nu vomŭ face așa, de nu-lŭ vomŭ sili de cu bună vreme sĕ se întórcă de pe calea lui greșită, va luneca mereu totŭ înainte și lunecândŭ, va têrî după sine în prăpastiă și causa, peste care l'amŭ pusŭ mai mare.

Avemŭ înaintea ochilorŭ mulțime de esemple; cunóscemŭ mulțime de comune de-ale nóstre, în carĭ poporulŭ cu însuflețire vrednică de laudă s'a pusŭ pe lucru, s'a apucatŭ sĕ adune averĭ pentru școle, averĭ pentru bisericĭ. S'a întêmplatŭ însĕ, că ómenii lorŭ de încredere, pe carĭ i-au pusŭ în fruntea trebilorŭ școlare și bisericescĭ, și-au greșitŭ pasulŭ, poporulŭ a avutŭ în ei încredere órbă și nu s'a interesatŭ sĕ scie de ceea ce facŭ, ba chiar décă unulŭ orĭ altulŭ dintre ei a simțitŭ ceva, n'a vrutŭ „sĕ-șĭ aprindă paie în capŭ“, ci au lăsatŭ sĕ mérgă lucrurile înainte pe calea lorŭ greșită, până când la urmă tréba s'a înfundatŭ și nu s'a mai aflatŭ leacŭ de lecuire.

Pe calea acésta, din multe treburĭ bune de-ale nóstre s'a alesŭ nimicŭ, multe inimĭ nobile s'au descuragiatŭ și acestei nenorocite împrejurărĭ avemŭ sĕ mulțumimŭ, că obștea nóstră românéscă prin multe sate și ținuturĭ nu arată față de causele sfinte ale nóstre rêvna și însuflețirea aceea mare, de care, cum amŭ ḑisŭ, ar trebui sĕ fiă cuprinsă tótă suflarea doritóre de înaintarea neamului sĕu.

Trebue sĕ ne obicĭnuimŭ a stinge foculŭ până când încă nu s'a încinsŭ prea tare; trebue sĕ ne învĕțămŭ a stirpi rĕulŭ până când încă n'a prinsŭ rădĕcinĭ. Nu că sĕ fimŭ nepăsătorĭ, dér abia se apucămŭ ocasiunea de a afla, cum stau socotelile cu averile nóstre obștescĭ, ce înaintare s'a făcutŭ și cum îșĭ împlinescŭ bărbații noștri de încredere datorința lorŭ.

Trebue sĕ ceremŭ și sĕ introducemŭ pretutindenea obiceiulŭ, de-a se ceti câtŭ mai desŭ în fața poporului socotelile și de-a se da sémă despre toțĭ pașii și despre tótă lucrarea bărbaților noștri de încredere. Cu astă ocasiune apoi fiă-care trebue sĕ se ridice cu sufletulŭ și cu inima sa mai pe susŭ de persóne și sĕ aibă înaintea ochilorŭ curatŭ numai binele și interesulŭ causei, pentru a căreia înaintare datóre este a se jertfi tótă suflarea. Orĭ cine s'ar întêmpla sĕ pĕcătuéscă, cu voiă orĭ făr' de voiă, în contra acestei acuse, fiă ei ómenĭ câtŭ de aleșĭ, câtŭ de cinstițĭ și de omeniă, trebue trașĭ la rĕspundere în fața adunărei, pentru-că aicĭ nu este vorba de persóne. cĭ numai și numai de binele și înaintarea causei, față cu care persónele nu numără nimicŭ.

Făcêndŭ astfelŭ, nu vomŭ mai avé causă de-a ne plânge de-atâtea desamăgirĭ, hotărîrile nóstre frumóse, ce cu atâta însuflețire se aducŭ adese-orĭ în adunările nóstre culturale și naționale, nu vorŭ mai rĕmânea neîmplinite, bărbații noștri de încredere vĕḑêndu-se urmărițĭ și controlațĭ, se vorŭ simțĭ pe de-o parte silițĭ, pe de alta încuragiațĭ de-a desfășura rêvnă mare și de-a sta în tot-déuna la înălțimea datorinței. Lucrurile vorŭ prinde a merge înainte, poporulŭ se va însufleți și, dândŭ mână cu mână, vomŭ ridica ca și prin farmecŭ mărirea neamului nostru,—și atuncĭ națiă mai mândră, mai bravă și mai alésă ca a nóstră nu va fi.

Autonomia catolică. Cetimŭ în foile unguresci: „Ḑilele trecute s'au ținutŭ consfătuirĭ la contele Nicolau Eszterhazy *în afacerea autonomiei catolice*. Resultatulŭ consfătuirilorŭ este, că atâtŭ în camera deputațilorŭ, câtŭ și în casa magnațilorŭ se vorŭ așterne *proiecte de resoluțiune* prin carĭ se îndruméză guvernulŭ, ca sĕ facă pe Maiestatea **sĕ aprobeze statutulŭ autonomiei catolice făcutŭ la 1871** de Congresulŭ catolicŭ. Pentru stilisarea acestui proiectŭ de resoluțiune se va mai convoca o a doua conferență la contele Nicolau Eszterhazy.“ — Atâta ne spunŭ foile unguresci. La acestea mai adaugemŭ, că statutulŭ autonomiei catolicilorŭ din Ungaria, votatŭ în ședința dela 9 Martie 1871 statoresce, că și **archidiecesa și diecesele române gr. cat. facŭ parte integritóre a Congresului autonomiei**

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

In gura leilorŭ.

Narațiune istorică de *E. Malsow.*

(Urmare.)

II.

— „*Stingeți foculŭ! Se vede pânza unei corăbii!*“

Strigătulŭ acesta rĕsuna adese-orĭ pe insula pustiă de pe înălțimea stâncei, pe care sta câte unulŭ dintre tovarĕșĭ în fiă-care ḑi, privea pe mare și rostea aceste cuvinte, îndată ce se zărea în depărtare vre-o corabiă, căcĭ se statorise, că fumulŭ ce se ridică de pe insulă, se vede din mare. Trebuiau sĕ fiă prevĕḑĕtorĭ.

Și astăḑĭ rĕsună strigătulŭ acesta și focurile fură stinse. Inaintea tăciunilorŭ pe jumĕtate stinșĭ ședea Perpetua, față în față cu ea Antoniu, fiulŭ căpeteniei comunităței. Elŭ era unŭ simplu pescarŭ, fără cultură, nu scia nicĭ sĕ scrie, nicĭ sĕ cetéscă, dér în meșteșugulŭ sĕu era unulŭ dintre cei mai harnicĭ. Marea ilŭ învĕțase de timpuriu curagiu bărbătescŭ și întărise sufletulŭ și trupulŭ sĕu. Elŭ era plinŭ de putere și de sănĕtate, nu tocmai frumosŭ, dér bine făcutŭ și de statură înaltă. O trăsură binevoitóre înfrumseța fața lui înfloritóre și fragedă.

„Te rogŭ, iubită soră“, începŭ elŭ, după ce foculŭ se stinse, „ia în nóptea acésta mantaua mea. 'Ți-e frigŭ. Abia erĭ, când m'am coborîtŭ dela pază, te-am vĕḑutŭ sgriburindŭ de frigŭ în coliba ta.“

„Dér tu cu ce te vei înveli la nópte?“ rĕspunse ea. „Eu sĕ mĕ încălḑescŭ, ér tu sĕ tremurĭ de frigŭ?“

„Eu suntŭ bărbatŭ,“ rĕspunse elŭ; „pe mine nu mĕ supără rĕcórea nopții, ce o împrăștiă stâncile nóstre. Sute de nopțĭ le-am petrecutŭ sub cerulŭ liberŭ în luntrea mea. Ia, soră Perpetua, mantaua mea; căcĭ suntŭ îngrijatŭ de tine. Sciu, că suferĭ! Eștĭ bolnavă?“

„Nu-sŭ bolnavă, Antoniu,“ rĕspunse ea.

„Ba eștĭ,“ o întrerupse elŭ. „Se spune, că tu ai venitŭ din Roma. Nu 'ți-e dorŭ de orașulŭ tĕu frumosŭ, care — după cum se povestesce în Carthago—strălucesce de aurŭ și de marmură?“

„Eștĭ în rĕtăcire,“ rĕspunse ea, „nu voescŭ sĕ dau aceste stâncĭ pentru marmura și aurulŭ palatelorŭ din Roma. Nu am altă dorință, decâtŭ sĕ servescŭ credinței nóstre și vóuĕ.“

„Atuncĭ mâncarea te face bolnavă,“ rĕspunse elŭ. „Noi pescarii ne putemŭ hrăni numai cu pescĭ și cu racĭ, pe când tu nu. Când prânḑimŭ cu toțiĭ, tu abia guștĭ din bucate. Ițĭ lipsesce vinulŭ și pânea; și celelalte femei au trebuință de aceste. Ce am adusŭ aicĭ, s'a mâncatŭ. Noi bărbații amŭ hotărîtŭ aḑĭ diminéță, că doi dintre noi sĕ se întórcă la Carthago, pentru ca sĕ cumpere făină și vinŭ. Décă vomŭ fi băgătorĭ de sémă, vomŭ puté face acésta fără nicĭ o primejdiă.

„Tu rĕmâĭ aicĭ, nu pleca la Carthago,“ ilŭ întrerupse Perpetua iritată.

„Sórtea a hotărîtŭ deja,“ rĕspunse elŭ, „pentru mine și pentru Cato.“

„O, décă aĭ rĕmâné!“ ḑise ea îngrijată. „Nu ne trebue nicĭ făină, nicĭ vinŭ. De ceea ce ne lipsescŭ bărbații, ne putemŭ lipsi și noi. Du-te, rógă pe tatălŭ, ca sĕ trimită pe altulŭ în loculŭ tĕu; nu te duce la Carthago, rĕmâi aicĭ!“

De ce sĕ nu mĕ ducŭ la Carthago? De ce sĕ rĕmânŭ?“ întrebă elŭ.

„Pe tine te cunoscŭ în piéța din Carthago,“ rĕspunse ea. „Voi bărbații, nu v'ațĭ gânditŭ, că tu

catolice, va sĕ dică biserica română gr. cat. din Transilvania **sĕ fiă contopită în biserica catolică ungurésca.** Acestŭ statutŭ n'a fostŭ sancţionatŭ de Majestatea Sa. După anĭ 22 însĕ catolicii ungurĭ, fără deosebire de barbă şi reverendă, şi în frunte cu primatele lorŭ Claudiu *Vaszary* se întorcŭ érăşĭ la vechia lorŭ lucrare, la aşa numitulŭ *elaboratŭ* din 1871, care pentru biserica română gr.-catolică este *unŭ adevĕratŭ periculŭ*. Pentru ca lucrulŭ sĕ aibă prospecte mai sigure de reuşită, catolicii ungurĭ recurgŭ acum şi la dietă şi la casa magnaţilorŭ, ér prin aceste guvernulŭ este provocatŭ, sĕ-şĭ pună carulŭ în pietri ca Majest. Sa sĕ dea *aprobarea* pré înaltă a statutului autonomiei catolice pregătitŭ în 1871.

Mirii Românieĭ.

România îmbrăcă haină de sĕrbătóre. Adĭ la órele 9 şi 26 m. păşesce pentru prima óră pe pămêntulŭ Românieĭ principesa Maria d'Edinburg împreună cu augustulŭ sĕu soţŭ, Ferdinandŭ moştenitorulŭ tronului românŭ.

Deslipită dela sînulŭ mameĭ sale, principesa Maria se alipesce adĭ de sînulŭ alteĭ mame, de sînulŭ Românieĭ, care mândră de gloria trecutului sĕu privesce adĭ şi cu mai multă încredere la unŭ viitorŭ fericitŭ şi gloriosŭ.

Principesa Maria este salutată adĭ pe ţĕrmiĭ Dîmboviţeĭ, unde miile de inimĭ românescĭ o întêmpină cu dragoste şi ospitalitate, cu încredere şi entusiasmŭ, ca pe fiica iubită a unui poporŭ, ce vécurĭ întregĭ a sângeratŭ pentru a'şĭ păstra limba şi naţionalitatea, libertatea şi independenţa. Ea se apropie adĭ de tronulŭ glorioşilorŭ domnĭ ai Românieĭ, carĭ în vremurĭ de nevoiă, ca şi în dile de tignă şi de pace au trăitŭ, au muncitŭ şi au împărtăşitŭ sórtea poporului în fruntea căruia Dumnedeu i-au înălţatŭ.

Mare şi negrăitŭ de sĕrbătorescŭ déră este acestŭ momentŭ, nu numai pentru auguştii moştenitorĭ ai tronului de pe care odinióră Mihaiu Vitézulŭ conducea destinele poporului sĕu, nu numai pentru fraţii noştri dintre Carpaţĭ şi Marea-négră, ci pentru toţĭ Românii dela Dunăre, ca şi dela Nistru, dela Tisa, ca şi dela Carpaţĭ.

La graniţa Ţĕreĭ românescĭ, la gara Predélŭ, auguştii moştenitorĭ sosindŭ la órele 9 şi 26 m., suntŭ întîmpinaţĭ de numĕrosŭ publicŭ, şi de o companiă de dorobanţĭ din Ploescĭ în frunte cu musica militară.

Plecândŭ din Predélŭ cu trenulŭ regalŭ românŭ ale căruĭ vagóne suntŭ minunatŭ împodobite cu florĭ naturale, principele Ferdinandŭ şi cu principesa Maria mergŭ spre Bucurescĭ. Aicĭ, la gara de nordŭ, moştenitorii tronului românŭ suntŭ întîmpinaţĭ de M. S. Regele Carol I încunjuratŭ de casa sa civilă şi militară, de primarulŭ capitaleĭ Bucurescĭ, care le ofera, pe o tavă de argintŭ, tradiţionala pâne şi sare; apoi de membri corpurilorŭ legiuitóre, de bărbaţii de frunte ai Românieĭ şi de societatea dómnelorŭ române.

Dela gară mergŭ la Metropoliă unde la órele $2^1/_2$ oficiéză unŭ *Te Deum* de cătră Metropolitulŭ primatŭ alŭ Moldovei şi de alţĭ 10 episcopĭ.

După sĕvĕrşirea *Te-Deum*-ului cortegiulŭ întregŭ se întórce la palatŭ, ér séra se va face iluminaţiă şi retrage cu torţe (făclii).

Mâne, Duminecă, se va face în biserica Sf. Spiridonŭ din Bucurescĭ o ceremoniă fórte frumósă şi până acum neobicînuită. Anume, se vorŭ sĕvĕrşi 32 de căsĕtorii la carĭ vorŭ asista, ca naşĭ, principele Ferdinand şi principesa Maria. Se vorŭ aşeda în biserică 32 de mese, în jurulŭ cărora se va cânta Isaia dănţuesce. Căsĕtoriile le va binecuvênta Mitropolitulŭ primatŭ. In curtea bisericeĭ se vorŭ aşeda 32 bradĭ înalţĭ de câte 3 metri. Fiă-care păreche, la eşire, va lua câte-unŭ bradŭ şi va ocupa locŭ fiă-care în câte unŭ carŭ trasŭ de 4 boi albĭ, ale cărorŭ córne vorŭ fi poleite. Dela biserica Sf. Spiridonŭ cortegiulŭ va merge la Ateneulŭ Românŭ, unde se va da unŭ ospĕţŭ tinerilorŭ însuraţeĭ. Ospeţulŭ va fi presidatŭ de principele Ferdinand şi de principesa Maria. Fiă-care păreche va primi câte-o pungă de catifea roşiă împodobită cu monogramulŭ moştenitorilorŭ tronului şi fiă-care din ele va conţinĕ câte 25 polĭ (1 polŭ 9 fl. 45 cr.) precum şi câte unŭ portretŭ alŭ principelui şi principeseĭ Românieĭ.

Totŭ Duminecă séra se va da representaţiă de gală la Teatrulŭ Naţionalŭ. Joia viitóre se va da la palatŭ unŭ mare prândŭ oficialŭ, ér în 4 Februarie v. se va da unŭ balŭ alŭ societăţii *Elisabeta* la care principesa Maria se va presenta în *costum naţionalŭ românŭ*.

Cu bine au sositŭ, belşugŭ şi fericire sĕ le însoţéscă paşii vieţii.

Confiscarea Memorandului şi a Replicei. Ministrulŭ de interne, Carol *Hieronymi*, vré cu orĭ ce preţŭ, sĕ nu rĕmână mai pe josŭ decâtŭ înaintaşii sĕi în ceea ce privesce persecuţiile şi urmăririle contra Românilorŭ. O telegramă din Budapesta, cu datulŭ de 1 Februarie, aduce scirea, că d-lŭ ministru de interne a datŭ ordinŭ severŭ tuturorŭ municipiilorŭ, sĕ **confisce** broşurile rĕspândite, carĭ tractézà cestiunea română, adecă **Memorandulŭ şi Replica**, ér despre resultatŭ sĕ încunosciinţeze pe procuratura supremă din Cluşiu. — Ca toţĭ miniştri ungurescĭ, aşa şi d-lŭ *Hieronymi*, prinsŭ în cluşca şovinismului ungurescŭ, trebue sĕ jóce după cum alţii îi cântă, că de nu îlŭ dau josŭ de pe fotoliulŭ care lŭ ocupă abia de trei lunĭ. Sĕu dóră are altŭ motivŭ ucasulŭ muscălescŭ alŭ d-lui Hieronymi îndreptatŭ contra *Memorandului* şi *Replicei*? Cu astfelŭ de mijlóce diavolescĭ însĕ, fiă sigurŭ d-lŭ ministru de interne, că nu va resolva cestiunea naţionalităţilorŭ, nicĭ nu va mulţumi pe Românĭ, cum se dice, că ar voi. Nu, căcĭ cu câtŭ forţa brutală, asupririle şi prigonirile se vorŭ înmulţi, cu atâtŭ noi Români vomŭ fi mai resoluţĭ şi mai oteliţĭ în lupta nóstră faţă cu despotismulŭ şi tirănia maghiară.

CRONICA POLITICA.

— 23 Ianuarie.

Amŭ făcutŭ amintire în numĕrulŭ trecutŭ de Duminecă despre **noulŭ atacŭ** ce lŭ pregătesce guvernulŭ ungurescŭ **contra învĕţămêntului nostru** românescŭ prin aşa numitulŭ proiectŭ de *lege despre regularea salarielorŭ învĕţătorescĭ.* Amŭ disŭ atuncĭ, că noulŭ fĕtŭ hîdosŭ alŭ d lui Csaky este supusŭ comisiunei financiare spre studiare. Comisiunea financiară a dietei a desbătutŭ acestŭ proiectŭ şi l'a primitŭ. Cu ocasia acelorŭ desbaterĭ s'au auditŭ glasurĭ, carĭ merită sĕ le băgămŭ în sémă pentru importanţa, ce conţinŭ ele mai alesŭ faţă cu noi Românii. Anume deputatulŭ Fenyvessy dise între altele, că statulŭ îşĭ va face prin acésta unŭ felŭ de „concurenţă“, deórece în înţelesulŭ proiectului elŭ va trebui sĕ dea ajutorŭ şi la şcóle de acelea, carĭ decă n'ar avé altŭ ajutorŭ, ar trebui sĕ înceteze a mai esista. Ministrulŭ Csaky se grăbi sĕ-i rĕspundă, că încâtŭ privesce temerea de „concurenţă“ lucrulŭ stă aşa „că pe basa legală de astădĭ n'are mijlóce de a închide *scólele confesionale*, ai cărorŭ învĕţătorĭ nu suntŭ salarisaţĭ cum se cuvine“. Din vorbele ministrului Csaky apare, că elŭ are de gândŭ sĕ-şĭ câştige „mijlóce“, prin carĭ sĕ pótă dispune după placŭ asupra şcólelorŭ confesionale. Nu-i vorbă, în ţéra ungurésca tóte suntŭ cu putinţă, ér d-lŭ Csaky sciindŭ acésta, a spus'o comisiunei mai pe ocolite, mai de-a dreptulŭ, că decă cerŭ dela elŭ sĕ servéscă „intereselorŭ idei de statŭ maghiarŭ“, atuncĭ cere şi elŭ sĕ i se dea tóte „mijlócele“ cu carĭ, la casŭ de lipsă, póte chiar „sĕ închidă şcólele confesionale“. — Primejdia e la uşe ér noi ce facemŭ, ca sĕ o putemŭ întimpina cu tăriă şi siguranţă?

*

Diarulŭ apponyistŭ „Pesti Naplo“ se ocupă cu cestiunea, care în cercurile partidei naţionale este numită **„Cestiunea armatei“.** Numitulŭ diarŭ cere în articolulu de fondŭ din 1 Februarie intitulatŭ „Corónă şi sabiă“, o armată maghiară independentă. Etă ce se dice în articulŭ între altele: „Regelui i-se cuvine coróna, în care locuesce dreptulŭ domniei, dér viéţa naţiunei nu-i aparţine lui, ci ei însăşĭ şi de aceea şi armata apartine naţiunei; căcĭ toţĭ fii ei apţĭ de a purta arme, îi servescŭ cu viéţa şi cu mórtea lorŭ. Ei nu servescŭ ca nisce gladiatorĭ sclavĭ, ci ca cetăţenĭ liberĭ ai patriei. Ei după lege, servescŭ din voinţă liberă şi din consimţĕmêntulŭ constituţionalŭ alŭ naţiunei, împlinindu-şĭ datorinţele lorŭ cetăţenescĭ. Ei nu servescŭ pentru léfă, ci din simţŭ de datorinţă, căcĭ aducŭ o grea jertfă prin aceea, că renunţă pe timpŭ îndelungatŭ la lucrulŭ şi profesiunea lorŭ. Cine îngrijesce de armată, o prevede cu banĭ şi arme, nu este regele, ci naţiunea, care consacră în fiă care anŭ pentru susţinerea armatei o parte însemnată a fructelorŭ muncei lorŭ, aşa-deră ţĕrii îi aparţine, Ungariei,— căcĭ noi suntemŭ unŭ statŭ,—braţulŭ şi sabia, ómenii şi armele, carĭ formézà armata nóstră.“ — Şoviniştii dela „Pesti Naplo“ vorbescŭ numai de „naţiunea“, maghiară, ca şi când nu ar trăi în monarchia acésta poliglotă, ci în Asia, unde pe timpulŭ lui Almoş şi Arpad puteau dice, „că braţele şi sabia, ómenii şi armele aparţinŭ naţiuneĭ.“

*

Érăşĭ se lăţescŭ veştĭ despre **marĭ concentrarĭ de trupe rusescĭ.** O telegramă din Berlinŭ cu data de 2 Februarie ne aduce scirea, că în cercurile politice de acolo a provocatŭ mare senzaţiă şi deprimare concentrările de trupe rusescĭ, ce se facŭ la graniţa imperiului germanŭ şi la hotarĕle monarchiei nóstre. Cu totŭ frigulŭ celŭ mare şi cu tóte că comunicaţiile suntŭ mai multŭ séu mai puţinŭ întrerupte prin zăpedile marĭ ce-au cădutŭ în érna acésta, totuşĭ Rusia nu întârdie a-şĭ împinge armatele sale

---

ai fostŭ, care ai adusŭ pescii în târgŭ? Te vorŭ recunósce şi te vorŭ prinde şi atuncĭ escĭ perdutŭ. Te togŭ, rĕmâi la noi.“

Nu numai gura, ci şi ochii ei se rugau. Sângele curgea ardĕtorŭ prin vinele tĕnĕrului. Ceea ce nu îndrăsnise nicĭ odată a spera, ba nicĭ a se gândi măcarŭ nu îndrăsnise, că adecă acéstă femeiă, la care privea cu veneraţiune şi iubire, sĕ fiă mai multŭ pentru elŭ, decâtŭ ceilalţĭ.

Elŭ apucă mâna ei şi o strînse uşorŭ, ea însĕ îşĭ trase mâna, se ridică şi dise: „Sĕ vorbescŭ eu cu bărbaţii, ca sĕ rĕmâi. Nu te-ai gânditŭ la primejdia, ce ne va ameninţa pe toţĭ, decă veţĭ fi recunoscuţĭ.“

„Nu va folosi nimicŭ. Perpetua,“ rĕspunse elŭ. „Nu numai lipsa de pâne şi de vinŭ pricinuescŭ plecarea nóstră. Trebue sĕ iscodimŭ, cum stă cu Creştinii în Carthago. Póte furia dintêiu a gónelorŭ s'a potolitŭ, póte crâncenulŭ decretŭ alŭ împĕratului a fostŭ revocatŭ. Cei bĕtrânĭ dorescŭ cu toţii a se întórce acasa, cu deosebire femeile. Eu şi Cato trebue sĕ plecămŭ. La acésta nu se póte face nicĭ o schimbare.“

„Şi când voiţĭ sĕ plecaţĭ?“ întrebă ea cu tristeţă, privindu-lŭ cu ochii umedĭ de lacrămĭ.

„Mâne desŭ de diminéţă. Mantaua o lasŭ aicĭ. Nu e aşa, că mi-o vei griji până când mĕ voiu întórce? Voi aduce ţóle şi covóre pentru tine. Ne vomŭ gândi şi la ceilalţĭ.“

„Du-te“, şopti ea. „Mântuitorulŭ sĕ trimită îngerii sĕi, ca sĕ vĕ aducă înapoi.“

Dicêndŭ aceste, îlŭ părăsì şi intră în coliba ei.

In diminéţa dileĭ următóre luntrea cu Antoniu şi Cato părăsi insula singuratică însoţită de binecuvêntările miceĭ comunităţĭ. Vêntulŭ sufla dela miédă nópte rĕsăritŭ, ei puteau aşa-déră sĕ ajungă la ţĕrmure în douĕ-spre-dece óre. Decă ar fi petrecutŭ douĕ dile în Carthago şi decă vêntulŭ ar fi rĕmasŭ favorabilŭ, trebuiau sĕ se întórcă a cincea, séu a sésea di. Perpetua se urcă singură la pază. Acolo stete ea multă vreme tăcută şi liniştită, ca chipulŭ unui deu din marmoră şi privea peste suprafaţa nemărginită, care strălucea în colóre trandafiriă sub radele cele dintâiu ale sórelui de diminéţă. Ea privì pânzele corăbiei, care mergea spre sudŭ, până când dispărŭ în orizontulŭ îndepărtatŭ. Când se vorŭ reîntórce? Ilŭ va revedé, pe elŭ, iubitulŭ ei?

Ceasurĭ şi dile trecură în lucru şi activitate. Rugăciunile comune, lucrările bărbaţilorŭ şi ale femeilorŭ erau aşa întocmite, încâtŭ trecea diua Perpetua avea sĕ înveţe pe copii. După ce sĕvârşia acésta, se suia pe stâncă. Acolo şedea óre întregĭ şi privea spre miadă-dĭ, numĕrândŭ plină de nerăbdare órele, carĭ trebuiau sĕ trécă, până la reîntórcerea lorŭ. Simţemêntulŭ ferbinte, care încă de multŭ o atrăgea cătră credinciosulŭ tĕnĕrŭ, acum când elŭ era departe, deveni mai lămuritŭ, ea scia acum, că iubesce pe pescarulŭ celŭ simplu şi inima i-se umplea de fericire, sciindŭ că şi elŭ o iubesce. Ochii ei nu se puteau înşela. Ea era hotărîtă, ca după întórcerea lui, sĕ-i priméscă peţirea. In mica comună ar fi fostŭ salutată cu bucuriă căsĕtoria lorŭ. Lângă bărbatulŭ iubitŭ, ducêndŭ o viéţă plină de activitate, i-se părea de mii de orĭ mai frumosŭ, decâtŭ sĕ guste bucuriile lumeĭ în Roma plină pe fără de legĭ şi pĕcate.

Cu dorŭ ardĕtorŭ aştepta întórcerea lui; dér trecură óre şi dile, şi elŭ totŭ nu mai venea. In diua a şéptea după plecare, toţĭ erau convinşĭ, că li-s'a întêmplatŭ o nenorocire celorŭ doi bărbaţĭ

spre numitele granițe. Faptulŭ acesta e cu atâtŭ mai surprindĕtorŭ, cu câtŭ toc mai în ḑilele acestea moștenitorulŭ de tronŭ rusŭ a petrecutŭ la curtea împĕrătéscă din Berlinŭ, unde i-s'a datŭ unŭ prânḑŭ de onóre, la care împĕratulŭ Germaniei a ținutŭ unŭ toastŭ fórte măgulitorŭ pentru Țarulŭ Rusiei. Purtarea acésta a Rusiei nu și-o potŭ esplica cercurile politice și militare din Berlinŭ. — Semne, că ne apropiămŭ de primăvéră!

*

Din ce în ce se ivescŭ totŭ mai marĭ greutățĭ pentru noulŭ **proiectŭ** de lege **militarŭ** din **Germania.** Deputații catolicĭ din parlamentŭ, carĭ formézá unŭ grupŭ numĕrosŭ și disciplinatŭ, nu s'au arătatŭ până acum aplecațĭ pentru votarea proiectului amintitŭ. Mare nemulțămire din causa sarcinilorŭ militare se observă în Bavaria. Mai ḑilele trecute s'a datŭ pe față o petițiă, în care Bavarezii cerŭ hotărîtŭ următórele: Respingerea noului proiectŭ militarŭ, modificarea constituției în sensulŭ, ca numai parlamentulŭ sĕ aibă dreptulŭ a declara rĕsboiu, serviciu militarŭ mai scurtŭ, ștergerea dreptului de a fi voluntarŭ pe unŭ anŭ. Țĕrmurirea puterei disciplinare a oficerilorŭ. Imbunătățirea hranei și a lefei soldațilorŭ, așa încâtŭ ei sĕ nu aibă nevoiă de ajutóre de acasă, oprirea subofícerilorŭ de a purta arme, afară de serviciu. In fine petițiunea propune guvernului, că décă se îndoesce de adevĕratele semțĕminte ale poporului bavarezŭ, sĕ disolve parlamentulŭ și sĕ facă alegerĭ nouĕ.

SCIRILE ḐILEI.

— 23 Ianuarie.

Moștenitorii tronului României in Viena. Prințulŭ Ferdinand și prințesa Maria au sositŭ la 1 Februarie n. séra la 9 óre în Viena. La gară înalții óspețĭ au fostŭ primițĭ de către ministrulŭ plenipotențiarŭ alŭ României și de d-na Ghica, de consululŭ generalŭ românŭ și d-na de Lindheim, de întregŭ personalulŭ legațiunei române, de d-lŭ Milbanke, ministrulŭ Angliei la Coburg și de d-lŭ Duca, directorulŭ c. ferate române. Damele, carĭ erau de față, au oferitŭ prințesei Maria buchete fórte frumóse de florĭ. După ce asistenții și-au presentatŭ onorurile, prințulŭ Ferdinand cu augusta sa soțiă s'au dusŭ la otelulŭ imperialŭ ér în 2 Februarie li s'a datŭ unŭ prânḑŭ de galá la curtea împĕrătéscă.

—x—

La școlele române din Brașovŭ s'a ivitŭ unŭ casŭ fórte tristŭ și neplăcutŭ, care în ḑilele din urmă a fostŭ multŭ discutatŭ prin foi. Astă-tómnă, cu ocasiunea serbărei Sf. Soții, patróna școlelorŭ nóstre de aicĭ, tînĕrulŭ profesorŭ provisorŭ, G. Poppŭ, a rostitŭ o cuvêntare, în care a accentuatŭ între altele formarea caracterului naționalŭ alŭ tinerimei în școlă. Vorbirea s'a publicatŭ și prin foi, prin ceea ce s'a atrasŭ atențiunea contrarilorŭ noștri asupra ei. In urma acesta, ministrulŭ de culte și instrucțiune publică, contele Csaky, a cerutŭ prin Consistorulŭ Metropolitanŭ din Sibiiu tragerea în cercetare a numitului profesorŭ și *delăturarea lui din postŭ* în timpŭ de 40 de ḑile. Cercetarea ă și urmată și profesorulŭ G. Poppŭ a fostŭ delăturatŭ din postŭ. Actele privitóre la acéstă tristă afacere le-a publicatŭ în tótă cuprinderea lorŭ „Telegrafulŭ Românŭ“ din Sibiiu. Asupra afacerei vomŭ reveni.

—x—

Gendarmĭ brutalĭ. Gendarmilorŭ ungurescĭ li s'a datŭ vestea 'n lume, de tiranĭ și brutalĭ, ce suntŭ. Acésta ni-o spune însășĭ fóia unguréscă „Egyetértés“ ilustrându o c'unŭ casŭ próspĕtŭ de brutalitate gendarmeréscă. Din Chichinda mare se scrie, că în prăvália unei societățĭ pe acții, a pătrunsŭ cineva și a furatŭ bani. Gendarmii au începutŭ sĕ caute după făptuitorŭ, dér neaflându-lŭ, ca totușĭ sĕ nu le fiă truda zadarnică, au pusŭ mâna pe-unŭ bietŭ de Sêrbŭ cu numele *Mirkov* Dusan, pe care l'au tîrîtŭ în pușcăriă și l'au bătutŭ până la sânge. Diminéța bietulŭ omŭ a fostŭ liberatŭ în stare de compătimitŭ. Mirkov a înaintatŭ pîră contra gendarmilorŭ brutalĭ.

—x—

Maghiarisarea numelorŭ de botezŭ. Lucru ne mai pomenitŭ vré sĕ facă ministeriulŭ ungurescŭ de culte și istrucțiune publică. Elŭ a trimisŭ Academiei de sciințe ungurescĭ un catalogŭ de nume proprii dintre cele mai întrebuințate la popórele nemaghiare, cu scopulŭ, ca sĕ le studieze și sĕ le traducă pe unguresce. Că ce scopurĭ urmăresce ministeriulŭ ungurescŭ de culte prin aceste monstruóse încercărĭ de maghiarisare, ilŭ scimŭ prea bine cu toții. Avemŭ însĕ firma nĕdejde, că Dumneḑeu bunulŭ va sci umili pe cei ingâmfațĭ înainte ca ei sĕ-șĭ fi ajunsŭ scopurile lorŭ diavolescĭ.

—x—

† **I. M. Kogălniceanu,** fiiulŭ rĕposatului Mihailŭ Kogălniceanu a încetatŭ din viață la Menton în Francia.

—x—

Colera in Budapesta. deși domnesce unŭ frigŭ mare, cu tóte aceste totŭ mai răpesce câte o victimă. In ḑilele trecute au muritŭ 4 persóne de coleră. Numĕrulŭ bolnavilorŭ de coleră este 8.

—x—

Intêlnire de împĕrațĭ. Fóiei englese „Standard“ 'i se telegrafiézá din Berlin, că împĕratulŭ Wilhelm II alŭ Germaniei se va intêlni cu Țarulŭ Rusiei și cu moștenitorulŭ tronului rusescŭ. Intêlnirea acésta, cum spune aceeașĭ fóiă, se va întêmpla la vară.

—x—

Turburărĭ socialiste in Praga. Mai multe sute de socialiștĭ s'au adunatŭ înaintea cassei editorului foilorŭ creștine pentru lucrătorĭ, paterulŭ Skrdle, și i-au bombardatŭ ferestrele cu bolovanĭ. Mulțimea se încăerá cu poliția; trei polițiștĭ și câțĭva turburătorĭ au fostŭ rănițĭ, 10 persóne au fostŭ arestate.

—x—

Impĕratulŭ Germaniei a dăruitŭ fostului ministru prusianŭ, Dr. Friedberg, din incidentulŭ aniversării a 80 a a nascerei sale, portretulŭ sĕu, sub care a scrisŭ: *„Nemo me impune lacessit“* (Nimenea nu mé va supĕra, fără ca sĕ nu fiă pedepsitŭ.) La diferite ocasiunĭ se ivesce spiritulŭ absolutisticŭ alŭ tinĕrului împĕratŭ Wilhelm.

—x—

Unŭ manuscrisŭ prețiosŭ. Guvernulŭ danesŭ va trimite la esposiția din Chicago unŭ manuscrisŭ fórte prețiosŭ. E vorba de o carte dela 1470, scrisă pe piele de câne. In ea se află o mulțime de tradițiunĭ populare danese și normandese. Intre altele, se află și descrierea descoperirei Labradorului de către Viking Leif, la 986. Adecă — după acestŭ manuscrisŭ — nemuritorulŭ Columb ar fi descoperitŭ America după ce ea era deja descoperită și anume tocmai după 506 anĭ dela prima ei descoperire. Guvernul americanŭ ține fórte multŭ, ca manuscriptulŭ acesta sĕ fiă depusŭ la Chicago. Din causa acésta au avutŭ locŭ schimbărĭ îndelungate de note între Washington și Copenhaga. Pentru transportarea acestui manuscriptŭ prețiosŭ va veni în capitala Danemarcei o corabiă de rĕsboiu americană, și în totŭ timpulŭ transportului, manuscrisulŭ va fi supraveghiatŭ de unŭ profesorŭ universitarŭ danesŭ, care va fi plătitŭ de guvernulŭ americanŭ. La Chicago manuscrisulŭ va fi depusŭ într'unŭ mare chioscŭ de cristalŭ, care costă 100 000 de fr. Chiosculŭ va fi păzitŭ de o companiă de soldațĭ. Se asigură, că guvernulŭ americanŭ ar fi oferitŭ celui danesŭ, pentru manuscriptulŭ acesta, 12 milióne de fr., dér Danemarca n'a voitŭ sĕ-lŭ vîndá.

—x—

Țarevicĭ in Francia. Ḑiarulŭ parisianŭ „Gaulois“ aduce scirea, că Țarevicĭ va face o călĕtoriă spre Francia. Se ḑice, că pe la Pascĭ va sosi și va petrece mai multă vreme în Paris. Pentru ca sĕ nu se dea acestei călĕtori unŭ caracterŭ politicŭ, Țarulŭ a trimisŭ pe Țarevicĭ mai întêiu la Berlinŭ.

—x—

Premiatŭ pentru stupăritŭ. Ni-se scrie din Blașiu, că premiulŭ, ce-lŭ pusese anulŭ trecutŭ d-lŭ *Iuliu Bardoși*, inspectorŭ de școle în Solnocŭ, pentru acelŭ învĕțătorŭ românŭ din archidiecesa română unită, care se va distinge în pomăritŭ, s'a datŭ din partea Ven. Consistorŭ Metropolitanŭ din Blașiu d-lui învĕțătorŭ *Teodorŭ Hurducaciu* din Coșocna, care a produsŭ unŭ numĕrŭ frumosŭ de altoi în grădina școlei de-acolo. Onóre lui!

—x—

Producțiune musicală împreunată cu dansŭ, va arangia inteligența română din Branŭ în sala „Hotelului“ de-acolo Sâmbătă în 30 Ianuarie v. c., cu binevoitorulŭ concursŭ alŭ mai multorŭ studențĭ dela gimn. rom. din Brașovŭ. Inceputulŭ la $7^1/_2$ óre séra. Prețulŭ intrărei e lăsatŭ la bunăvoința publicului. Venitulŭ curatŭ e destinatŭ pentru înființarea unei bibliotecĭ pe séma școlei centrale române din Branŭ.

1. N. Popovicĭ: „Calcă Române“, cor. bărb.; 2) a) Th. Flondor: „La o viorică“, b) G. Dima: „Uite mamă“, corŭ bărb.; 3) C. Chiricescu: „Rugăciune“, duet pentru Baritonŭ și Basŭ II., esec. de C. Dure și P. Givulescu; 4) a) Marschner: „Serenadă“, b) Mendelsohn-Barth: „Despĕrțirea vînĕtorilorŭ“, corŭ bărb.; 5) Th. Speranță: „Ionŭ la fteatru“, decl. de I. Ionică; 6) a) W. Humpel: „Cucuruzŭ cu frunḑa 'n susŭ“, b) G. Dima: „Hai în horă“, corŭ bărb.; 7) a) Engelsberg: „Rugăciune“, b) C. Porumbescu: „Erna“, cor bărb.; 8) C. Porumbescu: „Marșulŭ cântăreților“, corŭ bărb.

Unŭ succesŭ alŭ guvernului francesŭ.

In timpulŭ din urmă s'a ivitŭ în Francia o mare nelinisce, din causa afacerei Panama, printre aceia, carĭ au depusŭ sume la cassele de păstrare, așa, că mulțĭ șĭ-au cerutŭ banii înapoi.

Guvernulŭ francesŭ hotărî, ca sĕ presinte camerei unŭ proiectŭ de lege, care se pedepsésca cu închisóre de douĕ lunĭ până la doi anĭ calomniile pornite în contra casselorŭ de păstrare cu scopŭ, ca sĕ provóce ómenii sĕșĭ ridică sumele depuse.

Ministrulŭ de justiţiă *Bourgeois* cerù ca votarea acestui proiectŭ sĕ se facă în grabă.

Ministrulŭ *Tirard* declară următórele: Legea acésta e necesară din causa campaniei nepatriotice, care voesce nu numai a isbi republica, ci amenință și creditulŭ Franciei. Nicĭ-odată nu au fostŭ mai bine asigurate depunerile în cassele de păstrare ca acum. Au îndrăsnitŭ a acusa pe statulŭ de hoțiă. Vorbele aceste nu suntŭ demne pentru unŭ francesŭ. (aplause.)

După o scurtă desbatere luá cuvêntulŭ dep. *Cassagnac*, care în ḑiarulŭ sĕu „Autorité“ a luatŭ parte la campaniă în contra casselorŭ de păstrare. Elŭ ținù o vorbire vehementă în contra guvernului, fiindŭ desŭ întreruptŭ de membrii camerei. Cassagnac, îșĭ descărcà nĕcazulŭ asupra miniștrilorŭ, din causă că acești tindŭ a țĕrmuri libertatea pressei. Mare periculŭ este, ḑise dênsulŭ, că sumele depuse constă din hârtii de valóre, și décă în casulŭ unei crise cade cursulŭ hartiilorŭ, atuncĭ cassele vorŭ avé marĭ pagube.

Ministrulŭ președinte *Ribot* respunḑêndŭ ḑise, că guvernulŭ de locŭ nu e îngrijitŭ. Nu domnesce nicĭ spaimă între cei ce au banĭ depușĭ la casse. Guvernulŭ nu mai póte suferi vorbele defăimătóre de până acum și nu póte privì cu linisce la agitațiunea ce se pornesce în țérá. S'a scrisŭ unŭ articulŭ intitulatŭ „Statulŭ e hoțŭ.“ Acésta nu se mai póte suferi. Noi ceremŭ decĭ acéstă lege, fiindŭ conscii de datoria nóstră. (Aplause în centru și în stânga.) După o scurtă desbatere proiectulŭ de lege fù primitŭ cu 317 contra 187 voturĭ. Afară de aceea maioritatea camerei decise, ca declarațiunile lui Ribot și ale lui Tirard sĕ fiă tipărite și afișate în tóte comunele Franciei.

---

căcĭ marea era liniștită și vêntulŭ favorabilŭ. Ei trebuiau sĕ se întórcă astăḑĭ orĭ niciodată.

Ah, ei nu se întórseră astăḑĭ, nu se întórseră niciodată!

Când séra îșĭ lăsà vĕlulŭ ei peste întinsa mare, fără ca sĕ se védă vre-o corabiă, se coborî Perpetua de pe stâncă. Ea scia, că elŭ nu se va mai întórce, că elŭ era perdutŭ pentru dênsa.

Invĕlită în mantaua sa, ea petrecù o nópte deșteptă în coliba ei. Somnulŭ nu se apropia de ea. Ce le va aduce ḑiua următóre? Nicĭ o fericire! Unŭ sfîrșitŭ timpuriu! — — — — — —

Și se întêmplà, aceea de ce se temea Perpetua. Antoniu și Cato debarcară norocosŭ la țermure și după ce ascunseră luntrea la unŭ locŭ sigurŭ, o luară pe drumulŭ către Carthago. Acolo îi recunoscură. Ei încercară sĕ fugă, dér au fostŭ prinșĭ și aruncațĭ în închisóre. Deórece amêndoi nu aveau dreptulŭ de cetățenĭ romanĭ, porunci guvernatorulŭ, sĕ-i chinuéscă pentru ca sĕ afle unde suntŭ Creștinii fugițĭ. Cato fù mai întâiu chinuitŭ. Deja după o óră, pentru ca sĕ scape de chinurĭ, trădà loculŭ unde se aflau ai sĕi. Din frica de mórte se lepădase și de legea creștinéscă și aduse jertfă chipului împĕratului. Apoi fù pusŭ în libertate. După mărturisirea lui Cato, Antoniu nu mai fù pusŭ la cazná. Elŭ rĕmase însĕ în credința sa și nu aduse jertfă chipului împĕratului, de aceea rĕmase în închisóre. Guvernatorulŭ voia, ca împreună cu ceilalțĭ, pe carĭ spera că-i va prinde, sĕ-i osândéscă la mórte.

In diminéța ḑilei a opta după plecarea luntrei, anunță paznicului de pe stâncă, că o corabiă mare cu vîsle se apropie de către sudŭ spre insulă.

Din forma ei se convinseră, că e o corabiă împărătéscă de rĕsboiu. Comunitatea se adunà în grabă la sfatŭ. Ce sĕ facă la casŭ décă corabia de rĕsboiu va veni la insulă? Décă bărbații s'ar fi așeḑatŭ cu sĕcurĭ și cu cuțite la întrarea canalului, prin care putea trece numai o luntre, ar fi pututŭ împedeca întrarea soldațilorŭ, dér numai pentru unŭ timpŭ óre-care. La atacurĭ continue și puternice ar fi trebuitŭ sĕ se supună. Dér apărarea nu trecea prin gândulŭ bărbațilorŭ, ea nu se afla în spiritulŭ Creștinilorŭ de pe vremurile acele. Décă Dumneḑeu a hotărîtŭ peirea lorŭ, décă elŭ voia, ca ei sĕ mórá ca martirĭ pentru noua învĕțătură, de ce dér sĕ se împotrivéscă, căcĭ acésta li-se părea a fi pĕcatŭ. Ei hotărîră așadéră sĕ aștepte și sĕ se încredințeze în voia lui Dumneḑeu.

Către amiaḑĭ sburà o săgétă peste muchia stâncei, în mica tabără. Acum se hotărîse. Bărbații, femeile și copii se adunară în jurulŭ crucei și când vĕḑură cea dintâiu corabiă plină de soldațĭ, toțĭ căḑură în genunchĭ și intonară unŭ psalmŭ.

Soldații romanĭ nu aflară nicĭ o împotrivire. Bărbații, femeile și copii se lăsară a fi legațĭ, întinḑêndu-șĭ de bună voie mânile nearmate înaintea soldațilorŭ.

Ii duseră pe corabia de rĕsboiu. Plecară înapoi la Carthago și în ḑiua următóre stăteau înaintea guvernatorului romanŭ.

„Voi sunteți Creștinĭ,“ începù elŭ „de ce ațĭ fugitŭ?“

„Venerabilulŭ nostru episcopŭ,“ rĕspunse căpetenia comunității, „pe care l'ai răstignitŭ pe cruce, ne-a poruncitŭ sĕ fugimŭ și sĕ așteptămŭ, décă Dumneḑeu ne va orêndui cununĭ de martirŭ. Acésta s'a întêmplatŭ, și noi așteptămŭ cu bucuriă mórtea!“

„Lĕpădați-vĕ de Dumneḑeulŭ vostru rĕstignitŭ, care singurŭ nu s'a pututŭ mântui și cu atâtŭ mai

Maghiarisarea prin şcóle.

Reproducemŭ aicĭ o parte din vorbirea deputatuluĭ cehŭ *Sokol*, ţinută în şedinţa dietei austriace din 30 Ianuarie n., vorbire în care distinsulŭ naţionalistŭ cehŭ a tractatŭ şi despre chiămarea şcólei în viéţa unui poporŭ. Publicarea acestei părţĭ a vorbirii deputatului *Sokol* amŭ reservat'o anume pentru cetitorii fóiei nóstre de Dumineca. Eată-o:

Celŭ mai imoralŭ, celŭ mai fără de ruşine şi ticălosŭ lucru este, când sfintele lăcaşurĭ ale şcólei suntŭ folosite pentru scopulŭ celŭ mai diavolicŭ din lume: *pentru despoiarea unui poporŭ de naţionalitatea sa.*

Loculŭ sfântŭ ar trebui să fiă şcóla pentru tóte popórele. La flacăra altarului şcólei, tinerimea ar trebui să se însufleţéscă pentru totŭ ce este dreptŭ, bunŭ şi frumosŭ. Ar trebui, ca fiă-care poporŭ să şi-o păzéscă şi să şi-o apere de murdărire. Însă tocmai poporulŭ germanŭ şi *poporulŭ maghiarŭ* folosescŭ şcóla, ca să lăţéscă prin ea celea mai condamnabile pervesităţĭ din câte şi le póte închipui cineva, adecă *întru lăţirea trădării de némŭ*. Este óre cu putinţă, ca o asemenea *nimernicie* să mai esiste? Durere, este cu putinţă, ba chiar esistă! La noi, în partea de dincóce a monarchiei (în Austria) guvernulŭ este învitatŭ să o facă acésta fără de sfială. Dincolo (în Ungaria) *se practică desnaţionalisarea din tóte puterile*. Flămândulŭ lupŭ maghiarŭ, nu vré să se jóce numai cu prada sa — *elŭ vré s'o înghiţă câtŭ se póte mai curêndŭ*.

Acelorŭ învĕţătorĭ, carĭ se obligă a duce în prăpastiă poporulŭ din care au eşitŭ, li se făgăduesce rĕsplata unui Iuda de 50—1000 coróne. *Pe calea acésta se crescŭ acolo trădătorii némului lorŭ....* Décă învĕţătorii se facŭ astfelŭ stricătorii oficialĭ şi publicĭ ai tinerimii poporului lorŭ, nu este óre acésta tocmai aşa, ca şi când doctorii ar deveni otrăvitorĭ publicĭ privilégiaţĭ?...

Poporulŭ slovacŭ din Ungaria de nordŭ, deşi cunósce ceea ce se petrece cu tinerimea lui în şcóle, totuşĭ elŭ nu este în stare să şi-o apere. În dieta ungurésca poporulŭ slovacŭ n'are nicĭ unŭ representantŭ. Prin felŭ şi felŭ de mijlóce infernale, guvernulŭ direge lucrurile aşa, ca nicĭ unŭ deputatŭ să nu póta fi alesŭ. În comitate cu poporaţiune curatŭ slovacă *nu suntŭ decâtŭ şcóle maghiare*. Slovacii îşĭ susţineau din punga lorŭ proprie *trei gimnasii*, pe carĭ guvernulŭ unguresc *le-a închisŭ...*

În părţile locuite de Slovacĭ, funcţionarii maghiarĭ se răsfaţă pe spatele poporului cu care nu se potŭ înţelege, necunoscêndu-i limba. Slovaculŭ, când e chiămatŭ înaintea legiĭ, nu scie pentru ce este acusatŭ, nicĭ martorii nu sciu ce iscălescŭ. De multe orĭ i-se vinde averea întrégă pentru datorii, carĭ nu le are. Copiii părinţilorŭ slovacĭ suntŭ răpiţĭ şi duşĭ de renegaţĭ în satele unguresci, unde îşĭ pierdŭ limba şi legea, ca astfelŭ să se spórescă şi întărescă Ungurii...

Aceste suntŭ crime, carĭ strigă rĕsplată la cerurĭ. Dumnedeulŭ Ungurilorŭ însă este surdŭ, orĭ nu locuesce în cerŭ, ér dualismulŭ germano-maghiarŭ se bucură de aceste asuprirĭ, sĕvêrşite în potriva poporului slovacŭ.

Starea acésta de lucrurĭ însă nu póte să ţină multŭ. Deştepta-se-vorŭ într'o bună diminéţă amêndouĕ guvernele (celŭ austriacŭ şi celŭ maghiarŭ) la audulŭ unui sgomotŭ puternicŭ. Se vorŭ trezi, îşĭ vorŭ deschide ochii şi vorŭ vedé primejdia aici (în Austria) şi dincolo (în Ungaria). Guvernulŭ centralŭ (din Viena) ce va spăria atuncĭ şi va striga în gura mare: *Unde suntŭ Slavii mei, carĭ s'au jertfitŭ totdéuna cu atâta entusiasmŭ pentru apĕrarea Casei habsburgice!*

Dér nimenĭ nu se va scula, decâtŭ cetele de renegaţĭ, carĭ vorŭ năvăli ca roiurile, şi neaştemperaţĭ ii vorŭ cere léfă îndoită, căcĭ altfelŭ îşĭ vorŭ vinde braţele....

Oratorulŭ a primitŭ căldurose felicitări dela soţii sĕi de principii.

Crisa în Ungaria şi pressa vienesă.

În dilele acestea a plecatŭ ministrulŭ preşedinte Weckerle la Viena, pentru ca să raporteze M. Sale despre situaţiune. Weckerle, a fostŭ primitŭ de către M. Sa într'o audienţă de $1\frac{1}{2}$ óre. După aceea densulŭ conferi cu ministrulŭ de esterne, conte Kalnoky, cu ministrulŭ preşedinte conte Taaffe şi cu ministrulŭ de finance austriacŭ Steinbach.

Prin cercurile politice din Viena se vorbesce, că delegaţiunile vorŭ fi convocate la Viena în luna lui Maiu.

Pressa din Viena se ocupă cu mergerea ministrului unguresc la Viena, conchidêndŭ, că situaţiunea politică din Ungaria e fórte seriósă.

„Neue Freie Presse" scrie:

„Ministrulŭ preşedinte unguresc Dr. Weckerle petrece aicĭ. În prima linia Dr. Weckerle va fi primitŭ de monarchŭ şi dênsulŭ va raporta M. Sale nu numai despre afacerile curente, ci şi despre *situaţiunea parlamentară*, care nu e nicĭdecum pe deplinŭ mulţămitóre şi întărită. Fără îndoiélă în Budapesta se observă o influinţă, care tinde a produce o desbinare în sînulŭ partidei liberale, şi prin acésta la o slăbire a majorităţii, pe care se baséză cabinetulŭ Weckerle.

„Neue Wiener Tgbltt" accentuéză de asemenea, că Dr. Weckerle va raporta monarchului şi despre situaţiunea în Ungaria, care ca şi mai înainte este *fórte seriósă*. Faptŭ este, că programulŭ politicŭ bisericescŭ alŭ guvernului este tare combătutŭ în Ungaria. Se susţine, că acesta nu va avé maioritate în dietă, dér chiar décă va avé o maioritate în dietă, nu va fi primitŭ de casa magnaţilorŭ.

„Wiener Extrablatt" scrie: Organele guvernamentale din Budapesta se nisuescŭ, să desminţéscă scirile respândite de pressa oposiţională cu privire la călătoria lui Dr. Weckerle la Viena. De sigurŭ, dice fóia vienesă, că Dr. Weckerle primitŭ în audienţă de către împĕratulŭ, va raporta despre lucrurĭ fórte importante, între carĭ va fi şi cestiunea politică bisericéscă, care deja a marĭ dimensiunĭ în Ungaria.

„Ung. Corresp." vorbindŭ despre acéstă călĕtoriă a lui Weckerle la Viena, dice, că ceea ce privesce căsătoria civilă, proiectulŭ acesta va trebui să fiă întâiu preluoratŭ de ministrulŭ de justiţiă şi prin urmare nu póte fi aşternutŭ încă. O hotărîre decisivă se va lua asupra primirei religiunei evreice şi proiectulŭ asupra matriculelorŭ civile. Aceste proiecte au trecutŭ prin consiliulŭ de ministrii. Îndată ce vorŭ fi aprobate de M. S. vorŭ fi şi presentate dietei, cam în luna lui Maiu.

Cestiunea română şi pressa francesă.

Marele diarŭ „La *Republique francaise*" în numĕrulŭ sĕu de la 12 Ianuarie publică următorulŭ articolŭ din care estragemŭ următórele:

Pressa maghiară şi jurnalele române au angajatŭ din nou o polemică înfocată, care aduce érăşĭ la ordinea dilei cestiunea română transilvană din causa unorŭ cuvinte pronunţate de către primulŭ ministru unguresc la 1 Ianuarie. Preşedintele consiliului translaitanŭ primi o deputaţiune a partidului liberalŭ, care venia, conformŭ vechiului obiceiŭ, să-i presinte felicitările partidului de anulŭ nou. Vestitulŭ romancierŭ maghiarŭ Iokai fŭ însărcinatŭ de a ţinea lui Wekerle alocaţiunea obicinuită şi rĕspundêndŭ oratorului, fostulŭ ministru de finanţe din cabinetulŭ Szapary, a declaratŭ, că Ungaria este singura ţéră din lume (sic) unde drepturile de limbă, religiune şi naţionalitate suntŭ deplinŭ asigurate.

Acéstă afirmaţiune a sulevatŭ protestări energice din partea supuşilorŭ nemaghiarĭ ai corónei Sf. Ştefan, carĭ au vĕdutŭ în ea o adevărată provocare

Şi într'adevĕrŭ ne-ar fi fórte greu să nu împărtăşimŭ sentimentele rasselorŭ slave şi române, carĭ se află sub stăpânirea guvernului din Budapesta.

Ungurii au răpitŭ Românilorŭ, pe carĭ Constituţia dualistă a imperiului, i au aruncatŭ în jugulŭ lorŭ, *tóte drepturile politice*. Ei le au aplicatŭ o lege electorală escepţională, care ii esclude din parlamentŭ. Ei le-au maghiarisatŭ şcólele, le-au suprimatŭ limba naţională, le-au nimicitŭ autonomia bisericéscă, au organisatŭ unŭ sistemŭ administrativŭ *din cele mai nedrepte* şi au înăduşitŭ pressa română.

Ungurii vréu acum să ia victimelorŭ lorŭ chiar dreptulŭ de a se plânge, numindŭ trădare de patrie dreptulŭ de apelŭ către Suveranŭ.

Nu cum-va totŭ acestŭ respectŭ de rassă, pentru care d. Wekerle glorifică patria sa, a inspiratŭ junimei universitare maghiare faimosulŭ cântecŭ: *Kerék a zsemle!*" pe care studenţii maghiarĭ ilŭ intonéză în demonstraţiunile lorŭ patriotice şi din care dămŭ aicĭ prima strofă, pentru-ca cetitorii să-şĭ pótă face o ideiă:

Acéstă jimblă e rotundă
Valah sălbatic bag'o în busunarŭ
Închide'ţĭ gura şi cinsteşte
Acéstă patriă
O, opincă puturósă!

Să sperămŭ cu tóte acestea, că şefulŭ cabinetului din Budapesta va înţelege câtŭ de multŭ strică aceste excese bunului renume alŭ patriei sale şi va şci de aicĭ înainte a'şĭ pune în pressă principiile ale căror elogii le face în publicŭ, acordândŭ Românilorŭ din Transilvania justele libertăţĭ pe carĭ le pretinde.

Dér Românii nu suntŭ singurii, carĭ suferŭ de tirănia maghiară. Procesulŭ de înaltă trădare intentatŭ agitatorului slovacŭ Svetozar Hurban-Vajansky pertractatŭ acum de curêndŭ în Pressburg şi care s'a terminatŭ prin condamnarea acusatului la 1 anŭ de închisóre, dovedesce în destulŭ, că *maghiarisarea cu forţa* a elementelorŭ nemaghiare din regatŭ este scopulŭ ce-lŭ urmărescŭ ómenii de statŭ, carĭ au succedatŭ lui Deák. Şi Transilvenia ar avé lipsă de linişte şi de unire, pentru ca să aducă la bunŭ sfîrşitŭ reforma monetară şi judiciară. Astfelŭ *agresorii* suntŭ condamnaţĭ a fi pretutiedenea şi tot-d'auna pe câtŭ de orbĭ, pe atâtŭ de culpabilĭ.

Felix Lesecr.

Mulţămită publică.

Pentru ajutorarea unei familii de meseriaşŭ, lipsită, au bine-voitŭ a contribui următorii: N. Mocanu 1 fl., T. T. Christanŭ 50 cr., N. P. P. 1 fl., Th. Sbuderca 1 fl., St. D. Medianŭ 50 cr., A. Bidu 50 cr.. G. M. Zănescu 1 fl., Comitetulŭ 3 fl., Gr. Birea 50 cr., Fl. Pernea 50 cr., D. I. Pascu 50 cr. I. I. Burduloiu 50 cr., N. N. 20 cr., Gh. Rădulescu 20 cr., Dim. Poppŭ 20 cr. N. N. 30 cr., V. Grădinarŭ 20 cr., I. A. Lupanŭ 50 cr.. N. N. St. 10 cr., C. Orghidanŭ 20 cr, Fraţii Mihalovicĭ 1 fl., N. N. 50 cr., D. Stinghe 50 cr.. N. F. 10 cr., D. I. 20 cr., Popovicĭ 50 cr.,

---

puţinŭ vĕ va puté mântui pe voi," rĕspunse guvernatorulŭ. „Acolo vedeţĭ statua împĕratului vostru. Aduceţi-i jertfă şi vĕ voi pune în libertate!"

„Cum să ne lĕpĕdămŭ de Mântuitorulŭ nostru" rĕspunse celŭ mai bĕtrânŭ, „care a muritŭ pentru noi? Noi dămŭ Cesarului, ce e alŭ Cesarului, şi lui Dumnedeu, ceea ce e a lui Dumnedeu. Sânta nóstră învĕţătură ne opresce, să ne închinămŭ la unŭ chipŭ omenescŭ".

„Atuncĭ sunteţĭ ai morţii", rĕspunse guvernatorulŭ „mergeţĭ şi vĕ pregătiţĭ la mórte! Mâne veţĭ privi sórele de pe cruce!"

Când soldaţii duseră pe Creştinĭ afară, chiămă guvernatorulŭ înapoi pe Perpetua. Multă vreme privi elŭ pe frumósa femeiă, ce sta înaintea lui, aţintindu-şĭ ochii ei marĭ şi negrii asupra lui.

„Tu eşcĭ o Romană" începŭ elŭ după o lungă tăcere, „nu tăgădui! Figura ta te arată. Lapădă-te de legea creştinéscă şi te voi pune în libertate."

„Nu mĕ lapĕdŭ," rĕspunse ea.

„Voescĭ" continuă guvernatorulŭ „ca atâta frumseţă să piară pe cruce? Îţĭ surîde o viéţă veselă, décă voescĭ. Voescŭ să te iau în palatulŭ meu; nu ca róbă, ci ca cetăţénă liberă vei locui acolo, Lapădă-te, şi-ţĭ voiu oferi o viéţă pentru care miĭ de ómenĭ te vorŭ pismui."

„Nu voescŭ viéţă, ci mórte," murmură ea

„Atuncĭ morĭ!" rĕspunse guvernatorulŭ, „duceţi-o la ceilalţĭ! Poporulŭ acesta încăpăţinatŭ nu voesce altmintrelea."

III.

Restignirea Creştinilorŭ, care a fostŭ statorită pe diua următóre, nu s'a pututŭ sĕvârşi, căcĭ încă în diua pertractării sosi guvernatorului o scrisóre împĕrătéscă din Roma, în care se dicea: „Décă ai Creştinĭ prisonierĭ, carĭ nu voescŭ să se lapede de credinţa lorŭ, trimete-i neamânatŭ în cóce. Jocurile se apropie şi e mare lipsă de jertfe pentru animale."

Îndată guvernatorulŭ porunci să pregătéscă o corabiă pentru prisonierĭ. dér plecarea se trăgănă, deórece isbucni o furtună, care împedecă corabia să părăséscă portulŭ. În închisórea, în care se afla mica comunitate, se sĕvârşi în timpulŭ acesta unŭ actŭ festivŭ. Antoniu şi Perpetua, în faţa morţii încheiară o legătură pentru viéţă, pentru o viéţă, care avea să dureze numai câte-va dile; dér ei erau mulţămiţĭ şi cu dile şi cu óre, şi credinţa lorŭ le spunea, că în curêndŭ se vorŭ revedé într'o viéţă mai bună. Bĕtrânulŭ fruntaşŭ alŭ comunităţii încheiă legătura. Se sĕvârşi în timpulŭ nopţii, când paznicii durmeau.

Douĕ dile după aceea corabia ridică ancora şi întră în largulŭ mărei. Ea debarcă în apropierea Capuei şi de aicĭ plecă mica comunitate pe josŭ, însoţită de câţiva soldaţĭ pe calea appică către Roma, mormêntulŭ ei. Ei erau încătuşaţĭ câte doi, dér uşorŭ, pentru ca să nu-i împedece în mersŭ. Antoniu şi Perpetua mergeau împreună, ei doreau să móră împreună. Dér cum să nu fi cuprinsŭ dorulŭ de viéţă inimele lorŭ pline de dragoste, cu tótă abnegaţiunea şi tăria credinţei lorŭ, cu tóte bucuriile martiriului lorŭ! Simţiră fericirea lorŭ, simţiră, câtŭ de mare fericire se cuprinde în dragoste; cum se nu fi pusŭ preţŭ pe viéţă pămêntéscă, ei plinĭ de frumseţă, tinereţe şi putere! Şi jurŭ împrejurulŭ lorŭ natura încântătóre, care se desfăşura înaintea ochilorŭ lorŭ în mii şi mii de colorĭ. Cum strălucea cerulŭ deasupra capului lorŭ. Cum se întindea la stânga lorŭ marea albastră. Cum străluceau ca aurulŭ, spicele bucatelorŭ de pe câmpŭ! Câtŭ de dulce rĕsuna cân-

Antoniu 50 cr., Ploscă 30 cr.. N. Stinghe 50 cr., N. N. 40 cr. Goldişŭ 40 cr., N. Strĕvoiu 1 fl., N. N. 50 cr., Socaciu 50 cr., N. N. 20 cr., Üvegeşŭ 50 cr., Z. B 20 cr. N. N. 20 cr. N. N. 20 cr. N. N. 1 fl., Tache Stănescu 1 fl., D Munteanu 40 cr.. Iord. I. Munteanu 1 fl. I. Ardeleanu 50 cr., P. P. 50 cr, P. F. 50 cr., I. C. Fr. 40 cr., N. N. 1 fl. N. N 40 cr., C. C. Dimianŭ 40 cr. G. Ch. 50 cr., A. B. 50 cr., N. N. 20 cr., N. N. 20 cr., I. Seniuce 1 fl., D. F. 1 fl., N. N. 50 cr. M. G. Stănescu 1 fl., Diamandi Manole 3 fl., P. Nemeşŭ 1 fl., N. N. 40 cr. Cu totulŭ 37 fl. — Subscrişii ca colectanţĭ, atâtŭ în numele lorŭ, câtŭ şi a familiei ajutorate, mulţămescŭ respectuosŭ pe calea acésta tuturorŭ generoşilorŭ donatorĭ pentru bine-voitorulŭ ajutorŭ. Braşovŭ, 1 Febr. n. 1893. N. P. *Petrescu*, preş. Assoc. meser, rom. Th. *Spuderca* m. p.

Literatură.

A apărutŭ în Analele societăţii istorice din Berlinŭ (Iahresberichte der Geschichtswissenschatt XIV Iahrgang) Raportulŭ d-lui *Nic. Densuşianu* despre **literatura istorică şi filologică a Românilorŭ** *în cursulŭ a. 1891.* Raportulŭ tractézâ despre 93 diferite publicaţiunĭ şi memorii. Sumariulŭ este următorulŭ: Urkundenbücher und Chroniken. — Quellenkritik. — Politische Geschichte. — Specialuntersuchungen. — Handels- und Finazgeschichte. — Kulturgeschichte. — Ethnographie und Statistik. — Rumänische Sprache. — Volksmythologie und Volksdichtung. — Die Rumänen von Makedonien und Dalmatien. — Litteraturgeschichte. — Numismatik.

*

A apărutŭ:

O carte tipărită din ordinulŭ M. S. Impĕratulŭ Rusiei, de *Zamfirŭ C. Arbure.* Bucuresci, 1893. Formatŭ micŭ 8⁰ de 40 pag. Preţulŭ 40 banĭ. Cartea e dedicată d-lui *Dr. C. Istrati* şi este o interesantă recensiune a opului rusescŭ: „Basarabia, descriere istorică, cu voinţa Majestăţii Sale editată de ministrulŭ de interne“, alŭ căreia autorŭ e Pompeiu Nicolaevicĭ Batinşcoff, cunoscutŭ ca mare rusificătorŭ.

*

Ortografia limbei române, de *G. P. Parvulescu*, bacalaureatŭ în litere şi sciinţe, licenţiatŭ în dreptŭ, advocatŭ etc. Târgu-Jiu, 1892. — Scrierea acésta formézâ unŭ frumosŭ volumŭ de 128 pagine în 8⁰ şi se vinde cu preţulŭ de unŭ leu; e o carte fórte necesasă pentru institutorĭ, învĕţătorĭ şi în genere pentru toţĭ doritorii de a cunósce regulele ortografiei române. Ea va fi urmată în curêndŭ de unŭ manualŭ mai elementarŭ de 30—40 pagine pentru usulŭ specialŭ alŭ elevilorŭ din şcólele primare, în care scopŭ ambele scrierĭ vorŭ fi supuse aprobărei ministeriale. D-nii profesorĭ, institutorĭ şi învĕţătorĭ, carĭ vorŭ voi a introduce în clase, ca manualŭ didacticŭ, una séu alta din aceste două scrierĭ, după trebuinţă, suntŭ rugaţĭ a arăta d-lui autorŭ părerile d-lorŭ şi numĕrulŭ de esemplare, pe carĭ arŭ puté conta, spre a regula în consecinţă tragerea unei nouĕ ediţiunĭ, deórece desfacerea primei ediţiunĭ este deja asigurată.

CONCURSŬ.

La Comitetulŭ subscrisŭ au devenitŭ vacante câteva ajutóre de ale societăţii „Transilvania“, menite pentru elevĭ de meseriaşĭ, aicĭ în Braşovŭ. Doritorii de a obţiné vre-unulŭ din acestea sĕ-şĭ adreseze petiţiile motivate preşedintelui subscrisŭ, celŭ multŭ *până la sfĕrşitulŭ lui Februarie* n. a. c.

Braşovŭ, din şedinţa Comitetului Assoc. pentru spriginirea învĕţăceilorŭ şi sod. r. ţinută la 15/27 Ian. 1893.

N. P. Petrescu, preşedinte. **Arseniu Vlaicu**, secretarŭ.

Arta de a trăi.

După *Stugau*, de *Camilŭ B...*

Capriciile séu nĕcazurile.

Orĭ ce omŭ, care se află în anii de mijlocŭ ai etăţii, ai esperiatŭ la sine însu-şĭ, că suntŭ ḑile, în carĭ faptele şi cugetările nóstre suntŭ mai stêngace ca de altădată, în carĭ suntemŭ fără voiă posomorîţĭ, cuprinşĭ de unŭ sentimentŭ de neplăcere şi la nimicŭ dispuşĭ; în carĭ lucrurile cele mai de nimicŭ ne irité̦ză; în carĭ torturămŭ pe cei de prin pregiurulŭ nostru cu pretensiunĭ esagerate; scurtŭ: în carĭ ne suntemŭ nouĕ înşi-ne şi altora de nesuferitŭ.

Ne aflămŭ atuncĭ într'o stare, pe care o numimŭ *indisposiţiune.* Atuncĭ sufletulŭ nostru séménă cu unŭ instrumentŭ musicalŭ descordatŭ. Córdele harfei nóstre sufletescĭ suntŭ descordate, suntŭ în desarmoniă şi decĭ nu trebue sĕ ne mirămŭ, décă atinse fiindŭ, ele nu dau tonurĭ armonice.

Intr'o astfelŭ de stare sufletéscă, noi lucrămŭ mai puţinŭ după dictatele minţii superióre, decâtŭ după inspiraţiunile sentimentului bolnăvitŭ, ne punemŭ în contraḑicere cu noi înşi-ne şi ne purtămŭ, când indisposiţiunea nóstră a ajunsŭ la unŭ gradŭ înaltŭ, într'unŭ modŭ de aşa, că şi cei mai bunĭ amicĭ ai noştri s'ar puté îndoi de noi.

Pe faptele unui omŭ, care e supusŭ desŭ şi îndelungatŭ la astfelŭ de conturbărĭ ale sufletului, nu poţĭ conta cu siguranţă, elŭ e nestatornicŭ şi schimbăciosŭ. Se ḑice despre unŭ astfelŭ de omŭ, că *„e unŭ omŭ capriciosŭ“* séu că *„e plinŭ de capricii,“* adecă contraḑicerĭ.

Indisposiţiunea repeţită e unŭ adevĕratŭ veninŭ, care subminézâ într'unŭ gradŭ cu multŭ mai mare, decâtŭ îşĭ potŭ închipui cei mai mulţĭ dintre noi, fericirea nóstră şi a acelora cu carĭ trăimŭ împreună.

„Capriciulŭ“, ḑice spiritualulŭ principe de *Ligne*, *„e ca şi buruiana, care consumă totŭ şi împiedecă a cresce totŭ ce e bunŭ, fiă ca sĕmênţă, fiă ca plantă, şi prin urmare de a se transplanta şi prospera. Acéstă asĕmĕnare e aşa de potrivită, încâtŭ vĕdŭ pe cei mai bunĭ, mai drepţĭ, câte-odată cei mai amabilĭ, mai delicaţĭ şi ómenĭ cinstiţĭ incapabilĭ de a apăré aşa cum suntŭ. Tóte însuşirile lorŭ bune suntŭ suprimate. E întocmai ca şi când nu ar avé de locŭ asemenĭ însuşirĭ.“*

Causa relei disposiţiunĭ de regulă e a se căuta în stărĭ anormale ale fisicului, cu deosebire în discordarea sistemului nervosŭ. Prin corpulŭ nostru stămŭ în raportŭ continuu nu numai cu întréga lume visibilă, ci şi cu aşa numitele materii inponderabile. Nicĭ o schimbare atmosferică în încordare, temperatură, gradŭ de umeḑélă, electricitate ş. a. nu trece fără urme pe lângă corpulŭ nostru. Alegerea mijlócelorŭ nóstre de nutrire, mistuire bună séu rea, somnŭ liniştitŭ séu întreruptŭ, stadiulŭ lunei, toţulŭ influinţézâ asupra corpului nostru şi mijlocitŭ asupra disposiţiunei nóstre sufletescĭ.

Adesea motivulŭ indisposiţiunei sufletescĭ e de natură curatŭ psihică, cum ar fi supărare pentru neajungerea intenţiunilorŭ şi dorinţelorŭ nóstre, aşteptărĭ înşelate, ofensarea amorului nostru propriu ş. a. Motivele de categoria celorŭ din urmă suntŭ adesea aşa de subtile, încâtŭ nicĭ nu ne putemŭ da bine sémă de ele. Indisposiţiunea ne cuprinde adesea fără de veste, fără sĕ ne putemŭ da sémă de ea. Décă însĕ ne esaminămŭ cu atenţiune şi ne rechiămămŭ tóte în memoriă peste ce am trecutŭ în decursulŭ ḑilei, descoperimŭ adesea, spre ruşinea nóstră, unŭ micŭ punctŭ negru, neînsemnatŭ, ca prima zală a unui şirŭ întregŭ de percepţiunĭ umbróse, din care în casulŭ acesta e compusă indisposiţiunea nóstră. Amorulŭ nostru propriu e atâtŭ de sensibilŭ, încâtŭ salutarea mai rece a unui cunoscutŭ, cuvêntulŭ neprecugetatŭ alŭ unui amicŭ, încreţirea de frunte a unui superiorŭ: sunt de ajunsŭ ca sĕ ne întunece cerulŭ nostru sufletescŭ. Acésta firesce, că e o simţibilitate esagerată, pe care trebue sĕ ne silimŭ a-o stăpâni şi pe care o vomŭ puté stăpâni în urma unei dietetice raţională a sufletului.

Mai independenţĭ de influinţele lumei fisice asupra disposiţiunei sufletescĭ suntŭ ómenii aceia, carĭ ducŭ o vieţă activă şi agitată în aerŭ liberŭ, trăescŭ cumpătatŭ şi au o voinţă tare. Mai espuşĭ suntŭ cei ce stau totŭ în casă, efemeiaţii, leneşii şi ómenii, carĭ se ocupă multŭ cu cugetărĭ abstracte. De aceea mai puţine capricii aflămŭ la ţĕranĭ, vênătorĭ, soldaţĭ ş. a. şi mai desŭ la funcţionarĭ, învĕţaţĭ, capitaliştĭ ş. a.

Aceste observărĭ din sciinţa naturală a capriciilorŭ ne dau indigetărĭ escelente pentru încungiurarea şi combaterea lorŭ. A nu şedé prea multŭ, ci mişcare multă în aerŭ liberŭ, o aspiraţiune activă şi zelósă spre scopurĭ seriόse şi folositóre şi mai multŭ ca tóte, voinţa firmă de a nu se lăsa a fi dominatŭ de capriciu. Regimentulŭ de *pantofŭ* e totdéuna ruşinătorŭ, vină elŭ orĭ din ce parte; celŭ mai ruşinosŭ însĕ din tóte regimentele de pantofŭ e acela alŭ capriciului. *Trebue sĕ punemŭ în luptă întregulŭ nostru orgoliu virilŭ contra unorŭ astfelŭ de cătuşe nedemne.*

Până la unŭ órecare gradŭ suntŭ supuşĭ toţĭ ómenii la capricii, şi grade mai micĭ ale acelora le putemŭ combate fără multă greutate, prin simpla tăriă a voinţei. Décă indisposiţiunea se repetă mai desŭ şi atacurile suntŭ de durată mai lungă, atuncĭ se póte conta cu siguranţă, că avemŭ a face cu unŭ morbŭ formalŭ. In casulŭ acesta lucrulŭ celŭ mai înţeleptŭ e a consulta pe unŭ medicŭ inteligentŭ şi a se supune unei cure sistematice a corpului şi a sufletului. Sĕ nu întârḑiămŭ a face acésta nicĭ unŭ momentŭ, pentru-că cu câtŭ se înrădăcinézâ acestŭ rĕu mai tare, cu atâtŭ e mai greu a-lŭ vindeca.

Din cele ḑise resultă următórele regulĭ, ce suntŭ a se observa faţă cu capriciile séu disposiţiunea rea:

Décă ea provine din urîtŭ, atuncĭ grăbesce a te apuca de lucru seriosŭ şi pe câtŭ se póte de încordătorŭ, nu te juca numai cu elŭ, ci caută sĕ-lŭ şi sfîrsescĭ. Vei afla, că chiar şi numai simpla propunere de a te scăpa de starea de suferinţă, în care te afli, şi a te opune rĕutăciosului contrarŭ, îţĭ va fi de ajutorŭ. Repeţimŭ şi la loculŭ acesta, că: orĭce suferinţă — şi de acésta se ţine şi capriciulŭ,—trebue sĕ dispară, îndată ce sufletulŭ întră în acţiune; pentru-că sufletulŭ, ca o unitate, ce nu se póte diferenţa, nu póte fi dintr'odată activŭ şi pasivŭ.

Décă credĭ, că indisposiţiunea ta e causată în prima liniă prin starea ta fisică — pentru-că o discordare a sistemului nervosŭ, fiă ca causă séu efectŭ, e totdéuna aci în jocŭ — atuncĭ fă o mică călĕtoriă décă se póte pe josŭ, fiă chiar şi numai o escursiune la ţéră în apropiere; dér nu singurŭ, ci cu soţiă şi copii, décă ai, séu cu unŭ amicŭ. Décă nu poţĭ face acésta, atuncĭ taie séu crépă lemne, lucră până ce nu mai scii de obosélă, apoi mănâncă şi bea ce-ţĭ place şi décă de altcum escĭ moderatŭ, atuncĭ

---

teculŭ pasĕrilorŭ, câtŭ de plăcutŭ se amesteca cu acesta sgomotulŭ mării în melodii sânte şi adêncĭ! Şi frumseţa grădinilorŭ, a caselorŭ şi a templelorŭ, carĭ împodobeau drumulŭ celŭ lungŭ! Tótă natura îi chiăma la vieţă şi le vestea frumseţile pămêntului!

Óre mai era cu putinţă de a scăpa de mórte? Sĕ se lapede de credinţă în clipita din urmă, sĕ aducă jertfe chipului împĕratului? Inlăturĭ cu aceste gândurĭ, carĭ îngreunézâ mórtea! Acolo susŭ sperau ei o primăvéră maifrumósă şi bucurii mai marĭ, ca cele de pe pămêntŭ. Acolo era fericire vecĭnică, bucuriă vecĭnică şi linişte vecĭnică!

In ḑiua a ḑecea, cătră sfinţitulŭ sórelui zăriră prisonierii la o cotitură a drumului în depărtare marea cetate, ţinta călătoriei şi a vieţii lorŭ. Cum strălucea în raḑele sórelui aurulŭ palatelorŭ şi templelorŭ sale, cum lucea marmura palatelorŭ împĕrătescĭ! O privelişte ca în poveştĭ, care părea, că se întinde până în orisontulŭ îndepărtatŭ. Şi acolo îi aşteptau sute de mii de ómenĭ, sĕ se desfăteze la mórtea lorŭ, ómenĭ ca şi ei, născuţĭ din ţĕrîna pămêntului, umbre ca şi ei, carĭ doreau sĕ védă cum fiarĕle sĕlbatice le spintecă trupulŭ. O, pentru ce celŭ Atotputernicŭ nu-şĭ ridică mâna sĕ sdrobéscă cetatea fără de lege, care-şĭ bătea jocŭ de servitorii sĕi şi i arunca în gura leilorŭ! Pentru ce lăsa elŭ sĕ curgă nepedepsitŭ sângele atâtorŭ copii din ai sĕi, fără ca cerulŭ sĕ se surpe peste călăii lorŭ!

Când sórele asfinţise, şi amurgulŭ serei se lăsà pe încetulŭ peste cetate, întrà mică cétă în acésta. Ce îmbulzeală era pe uliţe! Ce era îmbulzeala din Carthago faţă de valurile mulţimei de ómenĭ din stradele cetăţii cu milióne de locuitorĭ! Conducĕtorii avură multă trudă, ca sĕ ducă prin mulţime, prisonierii încredinţaţĭ pazei lorŭ.

Când trecură pe forŭ, unde era mai mare linişte, ca pe strade, îşĭ plecà Perpetua faţa spre pămêntŭ. Acolo sta templu de marmură încunjuratŭ de stîlpĭ, în care de multe orĭ ea a statŭ în slujba ḑeiţei Vesta. A fostŭ óre atuncĭ mai fericită, ca acum? De sigurŭ, că nu! Inima ei nu cunoscuse pacea, ce o avea acum, şi fericirea sĕ aibă pe celŭ ce îlŭ iubea cu focŭ; cum ar fi şi pututŭ sĕ schimbe, deşi se apropia de mórte, cu acele ce erau acolo, carĭ păḑeau foculŭ Vestei în sala împodobită cu aurŭ!

Dér adêncŭ îşĭ plecà ea capulŭ, pentru ca sĕ nu o recunóscă. Ceea ce i-s'ar fi întêmplatŭ ei, preotesei fugite a Vestei, décă ar fi recunoscut'o, ar fi fostŭ mai chinuitorŭ, decâtŭ mórtea între dinţii fiarĕlorŭ sĕlbatice setóse de sânge.

In apropierea forului se află vechia casarmă a pretorianilorŭ lui Nero. Ea servea ca închisóre pentru aceia, carĭ aduşĭ din provinciă, erau sĕ fiă daţĭ pradă fiarelorŭ. Acolo fură duşĭ prisonierii. Ei fură băgaţĭ într'o sală mare pardosită, pe păreţii căreia se aflau mai multe perinĭ. Lângă acésta se afla o curte neacoperită încungiurată de stîlpĭ. Toţĭ se puseră josŭ obosiţĭ.

Mai marele închisórei, care avea inimă bună, le împărtăşi, că jocurile încă nu s'au începutŭ. Aşadéră mai aveau sĕ trăiéscă câteva ḑile! Nicĭ unulŭ nu era între ei, care sĕ fi voitŭ aşĭ cumpĕra vieţa lepădându-se de legea creştină, dér nicĭ unulŭ, care sĕ nu fi primitŭ bucurosŭ o prelungire a vieţii. După o cină simplă, ce li-se dede, se lăsà somnulŭ peste cei obosiţĭ de o cale lungă şi-i făcu sĕ uite sórtea ce-i aştepta.

(Va urma,)

Trad. de *Cornel Scurtu.*

nu-ţĭ póte strica nicĭ câte unŭ păhărelŭ beutŭ peste diagonala setei.

Când însĕ disposiţiunea ta rea e causată prin idei neliniştitóre, séu cum se întêmplă câte-odată — în urma unei lucrărĭ spirituale obositóre,—atuncĭ distréză-te, du-te la teatru, cerceteză societăţĭ vesele séu celŭ puţinŭ de acelea, unde trebue sĕ-ţĭ iéi séma, scurtŭ eşi afară din tine însu-ţĭ. In nicĭ unŭ casŭ nu te lăsa în voia indisposiţiunei, ci opunete. Cu câtŭ vei lua o iniţiativă mai firmă, cu atâtŭ mai bine.

Indisposiţiunea e pentru spiritŭ, ceea ce e guturaiulŭ pentru corpŭ. Ceea ce ne face sĕ suferimŭ guturaiulŭ — catarulŭ — fisicŭ mai cu înlesnire, e siguranţa ce o avemŭ, că e o indisposiţiă trecĕtóre. Şi catarulŭ spiritualŭ, décă în urma lipsei de energiă a voinţei nóstre, nu l'am lăsatŭ sĕ devină unŭ rĕu cronicŭ, e trecĕtorŭ. Când negurele negrei disposiţiunĭ se grămădescŭ asupra sufletului nostru, când prin acestŭ vĕlŭ cenuşiu, vedemŭ tóte cenuşiu, atuncĭ sĕ cugetămŭ, că de-asupra norilorŭ strălucesce sórele, care peste puţine ḑile va sfâşia norii. A reflecta în totdéuna la acéstă împregiurare, e deja unŭ mare câştigŭ moralŭ.

ECONOMIA.

Gardulŭ viu.

Fără gardŭ cum se cade, sĕ nu cercămŭ a pune pomĭ, că mai multă mâniă, nĕcasŭ şi supĕrare vomŭ avé, decâtŭ bucuriă; ba vom deveni atâtŭ de mânioşĭ câte-odată din lipsa de gardŭ, de ni-omŭ face chiar pagube. Că viţeii şi mieii, orĭ alte vite mai marĭ şi mai tarĭ, din lipsa de gardŭ bunŭ, s'orŭ duce şi ni-orŭ cultiva ele pomii, dér aşa ni-orŭ cultiva, câtŭ ni-a veni sĕ le tocămŭ în capŭ într'o mâniă, sciutŭ fiindŭ, că: Omulŭ la mâniă, cade-'n nebuniă.

Apoi rogu-te, cine nu s'ar supăra, când diminéţa lasă în grădina s'a mulţĭ altoi frumoşĭ, ér séra, când vine dela lucru, îi află roşĭ, numai cotóră?

Dér aceste neplácerĭ le putemŭ ocoli, décă la începutulŭ începutului vomŭ vedé de gardŭ bunŭ în giurulŭ fiitórei pomării. Cum se facŭ gardurile de nuele, scândurĭ, rĕslogĭ, orĭ piétră, sciţĭ dumnia-vóstrĕ fórte bine, dér póte că nu toţĭ sciu, cum se face g a r d u l ŭ   v i u. Nu e lucru greu, şi apoi acestŭ gardŭ e în adevĕrŭ celŭ mai bunŭ, celŭ mai trainicŭ şi celŭ mai frumosŭ gardŭ. Uitaţi-vĕ cum se face:

Giurŭ împregiurulŭ locului, ce-lŭ hotărîmŭ pentru pomăriă, săpămŭ unŭ şanţŭ ca de o jumĕtate de metru de afundŭ şi o jumĕtate de metru de largŭ. Acésta o facemŭ când putemŭ, numai câtŭ tómna, când prinde a cădé brumă grósă, sĕ fiă făcutŭ. Atuncĭ apoi mergemŭ la câmpŭ şi scótemŭ cu rădĕcină de prin cele rozóre totŭ soiulŭ de tufe spinóse tinere: rugĭ sĕlbaticĭ, spinĭ, măceşĭ, porumbei, păducei ş. a., şi-le ciuntămŭ din trupine sĕ rĕmână numai ca de o palmă bună dela rădĕcină. Apoi le ducemŭ acasă şi le plăntămŭ în şenţurelŭ şi adecă pe lângă amêndoi păreţii şenţurelului, totŭ la o jumĕtate de metru o tufă de alta, şi totŭ schimbate d. e. unŭ porumbelŭ, unŭ măceşŭ, unŭ spinŭ, unŭ rugŭ ş. a. Dér şi aceste trebue potrivite aşa, ca sĕ nu stea douĕ tufe faţă-n faţă, ci sĕ aibă forma următóre:

. . . .

După ce le-amŭ aşeḑatŭ astfelŭ, apoi acoperimŭ bine rădĕcinuţele cu p ă m ê n t ŭ   u m b l a t ŭ, care adecă în véra trecută a fostŭ aratŭ orĭ săpatŭ, şi-lŭ apăsămŭ bine cu piciorulŭ. Tufele aceste apoi în decursulŭ iernei prindŭ a lucra cu rădĕcinuţele lorŭ în pămêntŭ, ér primăvéra vedemŭ numai eşindŭ din ele mugurei şi dândŭ lăstărei. Ele apoi cu timpulŭ se îndésă aşa tare, de nŭ mai póte străbate nicĭ unŭ animalŭ prin ele, apoi e şi frumosŭ şi trainicŭ, că elŭ se întăresce singurŭ pe sine totŭ mereu, pe când alte gardurĭ, de cele mórte, se strică vĕḑêndŭ cu ochii şi mintenĭ—mintenĭ trebue reparate.

Ceva grije însĕ trebue sĕ punemŭ şi pe gardulŭ viu, şi adecă mai alesŭ în cei dintâiu doi anĭ, după plantarea tufelorŭ.

Aşa în anulŭ dintâiu, colea prin postulŭ Sân-Petrului, în ḑile ploióse, când altceva nu putemŭ lucra, mergemŭ la elŭ, împletimŭ lăstările tufelorŭ între olaltă, ca sĕ crescă frumosŭ şi sĕ se îndese, de mai nicĭ paserea sĕ nu pótă străbate. Lăstările, ce nu vorŭ sĕ stea singure împletite, le legămŭ cu papură orĭ cu scórţă de teiu, orĭ cu sfăşii de bandurĭ (cânepă de sĕmênţă). Ba în anulŭ întâiu şi alŭ doilea chiar plivimŭ printre tufe, ér tómna, de vedemŭ, că care-va s'a uscatŭ, punemŭ alta verde în loculŭ ei, ca strungă sĕ nu rĕmână nicăirĭ. Vêrfurile crengilorŭ ce mergŭ în susŭ şi celea ce mergŭ în laturĭ, le ciuntămŭ, ca sĕ fiă tóte pe o formă de lungĭ şi astfelŭ sĕ formeze unŭ părete verde de frunḑarŭ.

Urmândŭ astfelŭ 2—3 anĭ dea rêndulŭ, căpĕtămŭ unŭ gardŭ bunŭ, eftinŭ, sigurŭ, apoi frumosŭ, Dómne! de-ţĭ e mai mare dragulŭ sĕ te uiţĭ la elŭ. Pe lângă acésta mai e şi altcum folositorŭ, că servesce de scutŭ la mii de pĕsĕrele, carĭ mai târḑiu ne suntŭ de folosŭ, ca sĕ ne curăţéscă omidele de pe pomĭ.

Nu potŭ destulŭ recomanda facerea gardurilorŭ vii, dér dreptŭ că în cei dintâiu 2—3 anĭ trebue sĕ le cam apĕrămŭ de vite, cu deosebire de capre, carĭ roḑêndŭ crenguţele şi scórţa, ni-ar zădărnici tótă lucrarea.

Fiindŭ vorba de loculŭ potrivitŭ pentru pomĭ, am amintitŭ numai posiţia lui, şi am uitatŭ sĕ vĕ spunŭ, ce însuşire sĕ aibă loculŭ acela? Dér póte că nicĭ acum n'a fi prea târḑiu. Decĭ étă vĕ spunŭ:

Unde priesce câtŭ de câtŭ grâului şi cucuruzului, acolo pomii se facŭ fórte frumoşĭ; ba chiar şi în locurĭ unde bucate nu se facŭ, încă putemŭ pune pomĭ, numai câtŭ trebue sĕ scimŭ unde, ce soiu de pomĭ priesce. Aşa d. e. nucĭ, cireşe, vişinĭ, prunĭ priescŭ bine în loculŭ prundosŭ, numai sĕ aibă putere productivă de ajunsŭ. Pentru aceştĭ pomĭ e potrivită valea Oltului, a Haţegului, a Someşului, părţile Crişului, partea rĕsăritenă şi de miéḑă-ḑi a Bănatului ş. a.

Merii şi perii priescŭ mai puţinŭ în loculŭ prundosŭ, dér cu o bună grije, făcêndu le grópe largĭ şi adêncĭ, şi acelea — după ce amŭ pusŭ pomulŭ — umplându-le cu pămêntŭ umblatŭ, ḑicŭ cu o bună grije, şi merĭ şi perĭ putemŭ avé în loculŭ prundosŭ. Acestora însĕ totuşĭ mai bine le priesce în loculŭ unde se facŭ bucatele nóstre.

Locurile aşa numite sterpe, sterile, rele, se potŭ umplé cu prunĭ fără frică, că ei nu suntŭ gingaşĭ, se aclimatiséză lesne orĭ unde, şi nu numai că producŭ fructe multe şi bune, dér îmbunĕtăţescŭ şi loculŭ. Grije însĕ trebue, deşi nu chiar multă, dér fără grije şi muncă nu putemŭ avé pomĭ frumoşĭ şi póme bune, orĭ unde i-amŭ pune.

Purecii.

(Poveţe pentru îngrijirea caselorŭ.)

Mulţĭ dintre on. cetitorĭ se vorŭ mira, că se află cineva, carele sĕ piérdă timpulŭ scriindŭ despre purecĭ. Aceia însĕ nu se vorŭ mira, carĭ au avutŭ şi au de lucru cu ei, mai alesŭ colegii învĕţătorĭ şi d-nii inspectorĭ şcolarĭ, carĭ de multe-orĭ n'au pace în şcólă, de mulţimea acestorŭ insecte neplăcute. M'am decisŭ a scrie fiindcă şi eu, ca învĕţătorŭ, am avutŭ multŭ nĕcasŭ — în decursŭ de 25 de anĭ — cu purecii, când pe lângă tótă ostenéla cu curăţenia, nu i am pututŭ învinge, până ce în urmă am datŭ de unŭ mijlocŭ eftinŭ şi sigurŭ.

Inainte însĕ de a spune léculŭ, descriu aci pe scurtŭ purecele.

Purecĭ suntŭ de grădină séu de plante, (latinesce: Mordella), apoi purecĭ de casă (lat. Pulex irritans) şi purecĭ cânescĭ.

Aci e vorbă numai de purecii de casă, carĭ suntŭ bine cunoscuţĭ fiăcui, dér puţinĭ vorŭ fi sciindŭ, că *numai femininele pişcă* (piţigă); ouĕle şi-le depunŭ mai alesŭ prin crepăturile padimentului, în făină de firezŭ şi în prafulŭ de pe sub mobile. Acolo esŭ din ouĕ nisce vermuleţĭ, carĭ se prefacŭ în larve, din carĭ ese apoi insecta deplină. Tótă procedura acésta duréză 11 ḑile. *Necurăţenia caselorŭ înaintéză înmulţirea lorŭ.* In locurĭ, unde se adună şi petrecŭ mulţĭ ómenĭ, încă se înmulţescŭ, căcĭ îi aducŭ şi de pe acasă, — aşa e şi în şcóle.

Am cercatŭ în multe chipurĭ a prăpădi aceste insecte, dér nu mi-a succesŭ, până acum de 3 anĭ, şi adecă *cu cenuşe de lemnŭ*, şi étă cum:

De locŭ după esamenulŭ de véră, iau cenuşe bună şi dau de presară în odaia şcólei peste totŭ padimentulŭ, mutândŭ şi mobilele şcólei, ca sĕ nu rĕmână nimicŭ neacoperitŭ de cenuşe.

Aşa lasŭ 2—3 ḑile, ér décă se póte şi 5—6 ḑile.

La 2—3 ḑile se şi vĕdŭ deja unii purecĭ bolnavĭ, cum n'au putere de a sări, numai slabŭ — *toţĭ pierŭ.* Când se mătură, cenuşa o punŭ în grădină pe lângă pomĭ, vie etc. şi aşa ḑicêndŭ nu am perdutŭ nimicŭ prin folosirea ei contra purecilorŭ. Acum nu se vorŭ puté spori nicĭ printre scândurile padimentului, căcĭ pe acolo a rĕmasŭ încă cenuşe şi aşa ouăle şi larvele se nimicescŭ tóte. De locŭ apoi dau sĕ se văruiéscă şcóla, sĕ se spele padimentulŭ şi tóte mobilele. Grijescŭ, ca sĕ nu se slobódă multă apă pe podele, de o parte ca sĕ nu spele cenuşa din crepăturĭ, de altă parte ca sĕ nu între apa sub padimentŭ, carea apoi ar ţiné mai multŭ timpŭ umeḑélă.

După ce chilia şcólei e deplinŭ curată şi svêntată, mĕ mutŭ cu familia acolo, şi curăţimŭ şi tóte chiliile câtŭ se póte mai bine.

E fórte bine, ca atâtŭ în chilia de învĕţămêntŭ, câtŭ şi în chiliile de locuitŭ, înainte de văruitŭ *sĕ se aprindă puciósă* (ţêmporŭ, sulfurŭ) adecă: punemŭ în o ólă jarŭ şi peste acela vĕrsămŭ puciósă, apoi eşimŭ grabnicŭ afară, lăsândŭ ferestrile şi uşile închise bine 2—3 ḑile. Prin acéstă afumare *se prăpădescŭ şi ouăle şi larvele muscelorŭ din plafonŭ*, precum şi a altorŭ insecte, ce ar mai fi; totŭ aşa şi unele ciupercĭ nevĕḑute, ce suntŭ dér în unele case, mai alesŭ în cele umede. — Acésta trebue făcutŭ şi cu cămările şi pivniţele în tótă primăvéra şi tómna. E bună şi în grajdurĭ, dér mai alesŭ în coteţele hórălorŭ (galiţelorŭ), unde vorŭ prăpădi insectele.

Mulţĭ, carĭ vorŭ avé nĕcasŭ cu purecii, nicĭ nu vorŭ aştepta până la véră, ci se vorŭ folosi de acestŭ mijlocŭ sigurŭ şi mai curêndŭ. Nu potŭ sĕ spunŭ odihna, ce avemŭ acum, atâtŭ în şcólă, câtŭ şi în casă, căcĭ arare-orĭ vedemŭ câte unŭ purecŭ póte rătăcitŭ de pe pruncĭ, adusŭ de pe acasă; — dér de sporitŭ pace!

In comuna nóstră au începutŭ a face aşa şi ceilalţĭ locuitorĭ, décă vĕḑură ce s'a făcutŭ în şcólă.

Unŭ învĕţătorŭ.

Ţĕranulŭ prostŭ şi paserea cuminte.

Legendă, com. de M o ş u l ŭ.

Unŭ ţĕranŭ bĕtrânŭ şi cam prostolanŭ prinsese odată o pasere şi se mirà fórte tare auḑêndu-o rugându-se, — vorbindŭ limpede şi cuminte, ca şi când ar fi o fiinţă omenéscă,—sĕ o lase éră liberă.

— „Ho, ho! strigà ţĕranulŭ, décă poţĭ vorbi aşa bine, ar trebui sĕ fi cuminte şi sĕ'nţelegĭ, că de aicĭ înainte, la mine vei avé cu multŭ mai bine, de cum ai avutŭ în tótă viaţa ta. Vei locui într'o coliviă largă şi vei căpĕta de mâncare şi de beutŭ, câtŭ îţĭ va trebui. Aşadéră nu te mai gândi la nimicŭ sórtea asta nu se mai póte schimba.

— „O! dér eu sunt născută sĕ trăescŭ liberă în aerulŭ curatŭ, prin urmare, în coliviă nicĭ-odată nu mĕ voiu simţi bine, suspinà paserea.

— „Aştéptă numai până-i vedé cum îţĭ merge!“ rĕspunse ţĕranulŭ.

Biata pasere începù însĕ a se ruga din nou pentru libertatea ei. „Şi, ḑĕu, nu simţescĭ tu nicĭ o milă de mine?“ strigà ea în sfêrşitŭ.

— „Spre aşa ceva nu suntŭ destulŭ de bogatŭ.“ rĕspunse ţĕranulŭ riḑêndŭ. „Banii nu mĕ prea îmbulzescŭ şi pentru o pasere cuminte, cum escĭ tu, credŭ, că voiu căpĕta celŭ puţinŭ câţĭva gălbiorĭ.“

— „Ei, décă poftescĭ, bucurosŭ îţĭ plătescŭ pentru libertatea mea!“

„Aşa? dér cu ce felŭ de parale vréi sĕ plătescĭ?“

— „De! punguliţă ce e dreptŭ nu portŭ cu mine, dér te potŭ învĕţa trei lucrurĭ, carĭ pentru tine au preţŭ de mulţĭ galbinĭ, décă le vei ţiné minte şi le vei urma.“

— „Şi ce felŭ de lucrurĭ suntŭ acelea?“ întrebà ţĕranulŭ.

— „Lasă-mĕ mai dintâiu liberă, apoi îţĭ voiu spune. Nu am încredere în tine mai alesŭ după ce m'ai prinsŭ cu atâta şireteniă; dér tu scii bine, că o pasere nu şĭ calcă cuvêntulŭ.“

Ţĕranulŭ nu scia ce sĕ ḑică la vorbele acestea. Fiindŭ însĕ, că paserea îlŭ încredinţa neîntreruptŭ, că cele trei lucrurĭ ce îlŭ va învĕţa, suntŭ secrete, de fórte mare preţŭ, se învoì la têrgŭ şi dete paserei drumulŭ.

Acésta, cum scăpà, sburà veselă şi se aşeḑà pe o crengă din vêrfulŭ unui pomŭ din apropiare unde mulţumită, că şi-a căpĕtatŭ éră libertatea, începù sĕ ciripéscă de bucuriă.

— „Curêndŭ, curêndŭ, spu-

ne-mĭ cele trei lucrurĭ, ce mi-le-ai făgăduitŭ!“ strigă ţĕranulŭ fără răbdare.

— „Bucurosŭ“, rĕspunse paserea din vêrfulŭ pomului. „Cea d'intâiu învĕţătură este: *Nu crede totŭ, ce ţi-se spune.*“

— „Ei, asta am sciut'o şi eu de mai înainte,“ rĕspunse ţĕranulŭ cu mâniă.

„Acum a doua: *Nu te supĕra prea tare, când ai vre-o pagubă,*“ ḑise paserea netedĕndu-şĭ penele cu cioculŭ.

— „Asta e totŭ? — Póte că cea din urmă sĕ aibă mai mare preţŭ ca fleacurile acestea,“ strigă ţĕranulŭ nĕcăjitŭ.

— „De bună sémă. Cea din urmă este: *Ţine bine, ce ai în mână, până când poţĭ.*“

— „De a doua óră, când mai punŭ mâna pe tine, îţĭ sucescŭ grumaḑii,“ răcnì ţĕranulŭ, spumegândŭ de mâniă.

— „Mai întâiu însĕ ar trebui sĕ mĕ prinḑĭ, ḑise paserea şi întindêndu-şĭ aripile, o luă spre pădurea vecină.

MULTE ŞI DE TOATE.

De prin rĕsbóie.

O damă din Strasburg avea în gazdă la ea, după terminarea rĕsboiului de la 70, doi oficerĭ prusienĭ. Aceştĭ domnĭ se plângeau, că nu suntŭ chiămaţĭ la nicĭ o petrecere şi că suntŭ desconsideraţĭ cu totulŭ. Dama audo şi a doua ḑi oficerii se treḑescŭ cu o învitare, pentru 8 óre séra, la o serată.

Séra ei întrară în salonŭ, care era cam întunecatŭ şi la lumina singurei lampe, zărescŭ ḑece dame aşeḑate într'unŭ colţŭ şi îmbrăcate în negru. Stăpâna vĕḑêndu'i, le iese înainte şi-i conduce la cea dintâiu din aceste dame pre sentându-le-o: „Fiica mea, a cărei bărbatŭ a fostŭ ucisŭ pe timpulŭ asediuluĭ“. Prusienii pălescŭ. Dama urmézĕ presentândŭ pe a doua: „Sora mea, care şi-a perdutŭ fiulŭ la Froeschwiller“. Cei doi prusienĭ se turbură. Ea îi aduce la cea de a treia: „M-me Brown, care şi a vĕḑutŭ mama sugrumată de ulanĭ“. Prusienii dau înapoi. Ea presintă pe cea de a cincea: „M-me Coulmann, care. ... ..“ Dér cei doi prusienĭ n'au curajulŭ s'o lase sĕ isprăvéscă şi îngânândŭ câte-va cuvinte, zăpăciţĭ se retragŭ cu repeḑiciune, ca şi când ar fi simţitŭ, că totŭ acelŭ doliu le-ar fi căḑutŭ pe capŭ.

Cunósceţĭ o rĕsbunare mai teribilă şi tot o-dată mai patriotică?

*

Ce este unŭ miliardŭ?

Unŭ miliardŭ cântăresce: în argintŭ 5,000,000 chilograme, în aurŭ 322,580 chilograme, în bilete de 1000 francĭ, 1780 chilograme, în bilete de 100 francĭ 11,500 chilograme. Pentru transportulŭ unui miliardŭ, décă unŭ omŭ va duce 100 chile, trebuescŭ: în bilete de 1000 fr., 18 ómenĭ; în bilete de 100 fr. 115 ómenĭ; în aurŭ 3225 ómenĭ; în argintŭ 50,000 ómenĭ. Unŭ miliardŭ în bilete de 1000 fr. ar forma 2000 volume, fiă care volumŭ cu 500 de foi.

*

Trupulŭ omului.

Trupulŭ omului are 150 óse şi 500 muschi; sângele unui omŭ vêrstnicŭ cântăresce 15 chilograme, inima are unŭ diametru de 15 centimetri; bate de 70 de orĭ pe minutŭ, de 4200 de orĭ pe óră şi de 35,792,000 orĭ pe anŭ. Totŭ sângele trece prin inimă în trei minute. Plămânii omului conţinŭ cam 5 litre de aerŭ; respirămŭ de 1200 orĭ pe óră, cheltuindŭ 300 litre de aerŭ. Pielea are trei straturĭ, a cărorŭ grosime este între 3—6 milimetri, fiăcare centimetru de piele are 12,000 porĭ. Lungimea întrégă a acestorŭ porĭ este de 50 chilometri.

*

Érnă grea.

Érna anului 1709, începêndŭ dela 6 Ian. până pe la mijloculŭ lui Faurŭ, a fostŭ una din cele mai înfricoşate şi mai friguróse ernĭ pentru Europa de mijlocŭ. Mulţĭ ómenĭ *ingheţau* atuncĭ nu numai pe drumulŭ ţĕrii şi la câmpŭ, ci chiar în mijloculŭ stradelorŭ din oraşe în case, ba chiar *în paturĭ.* Cele mai marĭ focurĭ din sobe nu erau de ajunsŭ ca sĕ se încălḑéscă cum se cade o odăiţă numai cevaşĭ mărişóră, pe când sobele se înroşiau de căldură, şése paşĭ dela ele, lângă feréstră, apa din vase făcea florĭ de ghiaţă. Vrăbii, cioicĭ şi ciorĭ, cădeau une orĭ mórte din sborŭ. Mulţime de găinuşĭ se găsiau mórte în zăpadă; liliacii scormoniţĭ de frigŭ din locaşurile lorŭ de érnă, eşiau afară şi sburau ḑiua prin aerŭ, cădeau însĕ în curêndŭ, morţĭ la pămêntŭ. Inghiăţau fórte mulţĭ călĕtorĭ. De sórtea acésta nu erau scutiţĭ nicĭ pasagerii din diligenţe, nicĭ chiar postolionii îmboldoriţĭ bine cu mantale şi cojóce, pentru că mai de multe-orĭ se întâmpla, că caii de poştă sosiau la staţiune cu trăsura, dér nime nu se scobora din ea: toţĭ călĕtorii erau cadavre.

*

Unŭ oraşŭ atacatŭ de taurĭ.

Intr'una din ḑilele trecute Barcelona (Spania) a ajunsŭ în stăpânirea taurilorŭ. In ḑiua aceea sosiră în Barcelona două vapóre italiene „Messapia“ şi „Re Umberto,“ carĭ aduceau din America de sudŭ 300 de taurĭ. 80 din aceştia erau destinaţĭ pentru Barcelona. Aceştia, pe când erau scoşĭ din vapóre, ce le-o fi venitŭ în minte ce-nu, destulŭ că s'au înfuriatŭ de o dată aşa din seninŭ, au săritŭ peste stavile şi.... haide în oraşŭ.

Işĭ póte orĭ-cine închipui spaima locuitorilorŭ. Taurii nu s'au mulţumitŭ numai sĕ se plimbe de colo până colo, ci s'au apucatŭ de posne.

Ast-felŭ în str. Paulus, unŭ taurŭ a spintecatŭ cu córnele şi a strivitŭ oribilŭ cu picióreie pe o fată. In strada Junquer, unŭ altŭ taurŭ a datŭ năvală peste o ceată de copii, carĭ se jucau liniştiţĭ. Trei taurĭ au fostŭ împuşcaţĭ de cătră mai mai mulţĭ poliţişti.

Unŭ taurŭ, care se afla în apropiere, auḑêndŭ împuşcăturile şi gălăgia cea mare s'a speriatŭ şi, până ai clipi din ochĭ, a fugitŭ..... tocmai prin geamulŭ unui mare comerciantŭ de juvaericale. Se înţelege, că numai bietulŭ comerciantŭ póte spune pagubele.

Unŭ altŭ taurŭ a fostŭ prinsŭ de nisce soldaţĭ şi legatŭ de unŭ copacŭ. Taurulŭ însĕ (se vede fórte puternicŭ) a smulsŭ copaculŭ din rădĕcină şi fugi cu elŭ prin oraşŭ. Elŭ a omorîtŭ o femeiă bătrână lângă seminarulŭ oraşului. Populaţia vĕḑêndŭ că n'are încotro, s'a înarmatŭ cu puştĭ şi cu săbii şi a începutŭ o gónă grozavă împotriva taurilorŭ.

Din pricina detunăturilorŭ 4 cai ai unei trăsurĭ s'au speriatŭ şi au trecutŭ peste o femeiă omorând'o.

Lupta a ţinutŭ până séra.

70 de taurĭ au fostŭ omorîţĭ. Unŭ ḑiarŭ spune, că era interesantŭ de vĕḑutŭ, cum cetăţenii tăiau cu cuţitele din corpurile taurilorŭ americanĭ, luândŭ unii câte o vrăbióră, alţii muşchĭ, costiţe, peptŭ etc.

Taurii n'au fostŭ aşa de vitejĭ. 70 dintre ei au fostŭ omorîţĭ, pe când ei n'au omorîtŭ de câtŭ 9 persóne.

Tergulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch. La 30 Ian. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 92.397 capete, la 31 Ian. au întratŭ 2517 capete şi au eşitŭ 1128 rĕmânêndŭ la 1 Febr. unŭ numĕrŭ de 93,786 capete. — Se notézĕ marfa: *unguréscă* veche, grea dela 46.— până la 47.— cr. marfă *unguréscă* tinerĕ grea dela 49 cr. până la 50— cr., *de mijlocŭ* dela 48— cr. până la 49— cr. *uşóră* dela 46— cr. până la 47— cr. — *Marfă ţĕrănéscă* grea dela 43 până la 43½ cr. — *de mijlocŭ* dela 43½ cr. până la 44½ cr. *uşóră* dela 44 cr. până la 46— cr. — *Marfă de România Bákony* de grea dela — cr. până la — cr. transitto mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito uşóră dela — cr. până la—cr. transito dto ţepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sêrbéscă* grea dela 46 47 cr. transito, mijlociă grea dela 46—47 cr. transito uşóră de la 44—45 cr. Porcii îngrăşaţĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu ghindă dela — cr. până a — cr. Cântăriţĭ la gară cu 47.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Ianuarie. are 31 ḑile. Gerarŭ.

1893 Ḑilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele răsare	Sórele apune
Dum.	24 D. 3 Sep. M. Xenia	5 E. 5 S. Agata	7. 21	4. 9
Lunĭ,	25 † Sf. Grigorie Teol.	6 Dorotea	7. 19	4. 11
Marţĭ,	26 Cuv. Păr. Xenofont.	7 Richard	7. 17	4. 12
Mercurĭ,	27 † Ad. r. sf. Ioan Ch	8 Solomon	7. 16	4. 13
Joi,	28 Cuv. P. Efrem Sirul	9 Apolonia	7. 15	4. 13
Vinerĭ,	29 Aduc. r. sf. m. Ignat	10 S. Scolastica	7. 14	4. 16
Sâmb.	30 (†) S. Iou. Vas. Greg.	11 Eufrosina	7. 12	4. 17

Bursa de mărfurĭ din Budapesta

din 1 Febr. n. 1893.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenescŭ	80	7.80	8.—
Grâu dela Tisa	80	8.15	8.25
Grâu de Pesta	80	8.10	8.20
Grâu de Alba-regala	80	8.10	8.20
Grâu de Bácska	80	8.10	8.20
Grâu ung. de nordŭ	80	—.—	—.

Sĕminţe vechi orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.35	6.30
Orzŭ	nutreţŭ	60—62	5.10	5.40
Orzŭ	de vinars	62.—	5.50	6.—
Orzŭ	de bere	64.—	6.20	7·40
Ovĕsŭ		39.41	5.55	5.8
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	4.70	4.75
Cucuruzŭ	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruzŭ	„	—	.—	.
Hirişcă	„	—	4.10	4.35

	Productediv.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Preţulŭ pe 100 chilograme.	Sem. de trif.	Luţernă ungur.	46.—	55.—
	—	francesă		—.—
	—		—.—	—.—
	„	roşiă	64.—	71.—
	Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	32.—	32.50
	Óleu de in		5.80	6.—
	Uns. de porc	dela Pesta	62.—	63. —
	„	dela ţĕră	—.—	—.—
	Slănină	svêntată	43.—	41.—
	„	afumată	54.—	55.—
	Sĕu		35.—	36.—
	Prune	din Bosnia în buţĭ	21.75	22.50
	„	din Serbia în sacĭ	20.50	20.75
	Lictară	slavonŭ nou	21.50	22. –
	„	bănăţenescŭ		
	Nucĭ	din Ungaria		
	Gogoşĭ	unguresci		
	„	sêrbescĭ		
	Miere	brută	—.—	—.—
	„	galbină strecurată	—.—	—.15
	Ceară	de Rosenau	140.	14.—
	Spirtŭ	brutŭ	13.50	17—
	„	Drojdiuţe de spirt	15.75	136

Cursulŭ losurilorŭ private

din 1 Febr. n. 1893.

	cump.	vinde
Basilica . . .	8.—	8.40
Creditŭ	194.25	195.25
Clary 40 fl. m. c. . .	58.50	59.50
Navig. pe Dunăre . .	134.—	136.50
Insbruck	26.—	26.50
Krakau	22.75	23·75
Laibach	23.—	24.—
Buda	61.25	62.50
Palffy	57.—	57.75
Crucea roşie austr. . .	18.75	19.25
dto ung. . .	12.75	13.25
dto ital. . .	—.—	—.—
Rudolf . .	25.—	25.75
Salm . . .	68.—	69.
Salzburg	26.—	27.—
St. Genois . . .	69.—	70.—
Stanislau	41.—	43.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	139.50	—.—
dto 4% 50 .	66.50	68.50
Waldstein . . .	44.—	45. —
Windischgrätz . . .	74.—	—.—
Sêrbescĭ 3% . . .	39.75	40.20
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	130.25	130.75

Bursa din Bucurescĭ

din 25 Ian. n. 1893.

Valorĭ	o/o	cumpĕ
Rentă română perpetuă 1875	5%	100.½
Renta română amortisabilă . .	5%	95.½
dtto	4%	83.¾
Renta rom. (rurale convertite)	6%	102.—
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	4%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866 .	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucurescĭ .	5%	—.—
idem idem din 1884	5%	89 ¾
idem idem din 1890	5%	90.¾
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	—.—
idem idem	5%	96.—
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	102.¾
idem idem	6%	101.¾
idem idem	5%	91.—
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ. .	5%	81.½
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	279.—
	V. N.	—.—
Banca Naţion. ult. div. 84.45	500	=
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	–.
Naţionala de asig. ult. div. 36 lei	200	—.
Banca Rom. ult. div. fr. 12.— .	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div.5 l.	204	- .—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—. —
Soc. Rom. de Hârtie ult. 00	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 16 l. aur	200	—.—
Societ. de Constr. ult. div. . .	—	—.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	—.—
20 francĭ aur	—	20.15
Banca Naţion. a Rcmâniei .	—	—.—
Scompt.	6%	
Avansurĭ pe efecte	7%	
vansurĭ pe Lingourĭ	6%	

Preţurile cerealelor din piaţa Braşovŭ.

Din 3 Februarie 1893 n.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austriacă. fl.	or.
1 H.-L.	Grâu cel mai frumos	6	—
„	Grâu mijlociu . .	5	80
„	Grâu mai slabŭ . .	5	—
„	Grâu mestecatŭ . .	4	50
„	Sĕcară frumósă .	3	50
„	Sĕcară mijlociă .	3	30
„	Orzŭ frumosŭ .	3	20
„	Orzŭ mijlociu .	3	—
„	Ovĕsŭ frumosŭ .	2	—
„	Ovĕsŭ mijlociu .	—	—
„	Cucuruzŭ	3	10
„	Mălaiu	3	20
„	Mazĕre	7	—
„	Linte	12	—
„	Fasole	3	—
„	Sĕmênţă de inŭ . .	10	—
„	Sĕmênţă de cânepă	4	—
„	Cartofĭ	—	90
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	48
„	Carnea de porcŭ .	—	48
„	Carnea de berbece	—	30
100 kil.	Sĕu de vită próspĕtŭ	23	—
	Sĕu de vită topitŭ	33	—

Cursulu pieţeĭ Braşov

din 3 Februarie st. n 1893.

Bancnote românescĭ	Cump.	9 49	Vĕnd.	9 52
Argintŭ românescŭ -	„	9.45	„	9.48
Napoleon-d'orĭ - -	„	9.55	„	9.50
Lire turcescĭ - -	„	—.—	„	—.—
Seris. fonc. „Albina“ 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Imperialĭ - - - - -	„	—.—	„	
Galbinĭ - - - - -	„	5 55	„	5 60
Ruble rusescĭ - - -	„	—.—	„	—.—
Mărcĭ germane - -	„	58.80	„	59.10

Discontulŭ 6—8% pe anŭ

Cursulŭ la bursa din Viena

din 3 Februarie st. n 1893.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	114.45
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	101.80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ - - - - - - - - - -	122.60
dto argintŭ - - - - - - - -	103.—
Amortisarea datoriei căilorŭ feratede ostŭ ungare [prima emisune- -	120.25
Bonurĭ rurale-ungare - - - - - - -	96.30
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	97.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	149.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - - - - - -	142.25
Reata de argintŭ austriacă - - - -	98.55
Renta de hârtiă austriacă - - - -	98.30
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	1170.5
Losurĭ din 1860 - - - - - - -	147.75
Acţiunile băncei austro-ungare - -	1007.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	371.75
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	323.25
Galbenĭ împĕrătescĭ - -	5.66
Napoleon-d'orĭ -	9 61
Mărcĭ 100 împ. germane - -	59.20
Londra 10 Livres starlinge	120.85

Proprietarŭ **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Binevoiţĭ a abona

Lumea literară

cea mai ieftină fóie beletristică-scientifică-literară, cu ilustraţiunĭ.

Apare în 1 şi 15 ḑi a fie-cărei lunĭ.

Preţul pe anulŭ intreg **4 fl**, pe şése lunĭ **2 fl**, pe trei lunĭ **1 fl**

Numerĭ de probă sĕ trimit gratis.

On. dnĭ abonanţĭ vor primi şi nriĭ apăruţĭ până acum.

A se adresa la:

Tipografia „Aurora“ A. Todoran în Gherla — *Szamosujvár.*

20,3—3

ANUNCIU.

Pentru o prăvălie de coloniale şi manufactură în detail din România se caută

UNŬ COMPTABILŬ,

cu cunoscinţa limbelorŭ română şi germană.

Oferte, însoţite de referinţe, suntŭ a se adresa la **Administraţia „Gazetei Transilvaniei.“** 27,2—3

Dintre tóte hărtiile pentru ţigarete este recunoscută de cea mai bună hărtia de ţigarete veritabilă franţuzéscă

„Le Gloria“

fabricaţiunea d-lorŭ **JOSIFŬ BARDOU & FILS** în PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aurŭ, 15 diplome de onóre marĭ, 20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hărtia, care în fineţă şi bunătate întrece tóte celelalte hărtii de cigarete ce esistă.

„Le Gloria“ este numai atuncĭ veritabilă, décă fiăcare cărticică pórtă firma IOSIFU BARDOU & FILS.

„Le Gloria“ se efectuéză cu marginele netede séu crestate (perforate.)

„Le Gloria“ se efectuéză şi ca **tuburĭ** şi adecă într'o calitate neintrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpĕtatŭ în **Braşovŭ** la tóte marchetăniile şi băcăniile en-gros, precum şi la fiă care debitantŭ mai bunŭ de tutunŭ. 52,—4

ANUNŢIU.

Imĭ iau permisiunea de a face cunoscutŭ P. T. publicului, precumŭ şi on. corpŭ oficerescŭ, că am luatŭ în primire cu ḑiua de 5 Ianuarie n. c.

Restauraţiunea Fleischer.

Mĕ voiŭ sili, ca prin **mâncărĭ bine gătite**, curate şi gustóse, prin **vinurĭ curate** si nefalsificate, precum şi prin unŭ serviciu amabilŭ şi promptŭ sĕ mulţumescŭ în tóte privinţele pe on. ospeţĭ. Mĕ rogŭ pentru cercetare numerósă.

3—3. **GEORGE SOREA.**

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . 10 fr.
Pe şése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . 2 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

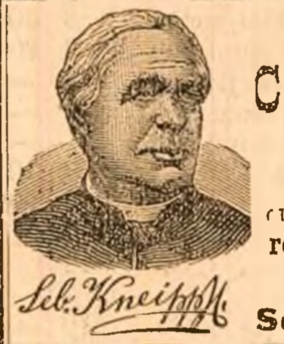
Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe şése lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Neapărat de lipsă pentru fiăcare familiă este

Caféua-Malz a lui Kathreiner Kneipp

cu gustŭ de cafea bóne.

Acésta este avantagiosŭ că póte inlocui caféua amestecată cu cichorie oferândŭ o cafea **hrănitóre** şi **gustosă, un escelent surogat la cafea.** De recomandat pentru femei, copii şi bolnavĭ.

Păḑiţi-ve de imitaţiă.

Se află în totŭ loculŭ. (4—52.) **½ Kilo 25 cr.**

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa ămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. **Admin. „Gaz. Trans.“**

Specialităţi în bandage!

Noulŭ patentatŭ

SUSPENSORIU-KELETI.

Acestŭ suspensoriu construitŭ după cercetările şi indicările cele mai recente ale specialiştilorŭ în medicină nu **alunecă, nu esercită o presiune supărăciósă** şi delătură in urma regularisărei sale corespundĕtóre tóte **inconvenientele** bandagelorŭ de până acum. Acesta este recomandatŭ de către cei mai distinşĭ şi specialiştĭ cu autoritate **ca celŭ mai bunŭ** şi **mai perfectŭ** şi prin urmare şi in străinătate se bucură de cea mai mare rĕspândire şi apreţiare.

Sensaţionalŭ! Nou!

Suspensorii de (gumi) elastice ale lui Keleti cu pelotă de regulatŭ, brîurĭ de piele de cerbŭ ca preservative în contra sudoarei. Preţulŭ

Simplu fl. 6, duplu fl. 12.

In fabrica mea se mai facŭ:

Suspensorii, legăturĭ pentru fóle, ciorapĭ elasticĭ, miderŭ ortopedicŭ, legăturĭ pentru mână şi picióre

Gumi. Singura representanţă pentru Austria şi Ungaria a celei mai însemnate fabricĭ de mărfurĭ de gumi şi specialităţĭ in Parisŭ.

F. Berguerand fils. Garantéză cutone veritabile de gumi şi de beşică de pesce dela fl. 2—6 pentru o duzină, **Capottes americains** fl. 3—5, **Pely Porus** fl. 1·80—2·50, **Ballado de femmes** fl. 4·50—7.

Comandele se efcetuéză promptŭ şi cu cea mai mare discreţiune.

I. KELETI 989,5—5.

fabrică priv. c. şi reg. austr. ung. şi reg. belg.

Budapesta, IV. ker., Koronaherzeg utcza 17 (Serviten Palais).

Preiscuranturĭ ilustrate se trimitŭ franco şi gratis, décă se va indica articolul.

Coniaculŭ

CONTE ESTERHAZY

premiatŭ cu cea mai înaltă distincţie la tóte esposiţiile unde s'a trimisŭ, e curată destilaţiă de vinŭ.

Beutura de predilecţiă a publicului.

Birou Centralŭ: Budapest, Külsö váczi-út 23.

se póte cumpĕra orĭ unde

1005,6—20